

časopis

ZEMĚDĚLSKÁ PÔDOHOSPODÁRSKA ŠKOLA

**KVĚTEN 2014
76. ROČNÍK**

SOCIÁLNÍ PEDAGOGIKA

STÁŽ V BRITISH RACING SCHOOL

K PODPOŘE ODBORNÉ VÝUKY

SOUTĚŽ „ZEMĚDĚLEC – KRAJINÁŘ“

PROJEKT EUROFONDUE

CHCEME SNIŽOVAT DOPADY SUCHA

KOŘENÍ Z VOLNÉ PŘÍRODY

Informace o vzdělávání, poradenství a rozvoji venkova
Informácie o vzdelávaní, poradenstve a rozvoji vidieka

Obsah

Contents

	Jak vidím budoucnost českého zemědělství? Vítězná práce studentské literární soutěže	3		How I see the future of Czech agriculture? Winning entry of student literary competition	3
	Úkoly Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru	4		Challenges before the Association of educational establishments for rural development	4
	Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti Informace z mezinárodní konference v Brně	7		Special needs education serving fellow humans and the society Report from international conference in Brno	7
	EDUCO 2014 Z příspěvků konference k dalšímu vzdělávání učitelů	9		EDUCO 2014 Selection of conference contributions on teachers' further education	9
	Projekt naplnil očekávání Shrnutí klíčových aktivit v projektu k podpoře odborné výuky	10		Project fulfilled expectations A Summary of key activities in a project to support technical education	10
	Informační servis Zastoupení Evropské komise	12		Information service Representation of the European Commission	12
	Celostátní soutěž žáků zemědělských škol v Olomouci Stáž žáků v British Racing School	14 18		National competition of agricultural school pupils in Olomouc Pupils' internship at the British Racing School	14 18
	Chceme snižovat dopady sucha Informační sloupek Agrární komory ČR	19		We want to decrease the impact of drought An information column of the Czech Agrarian Chamber	19
	Vítězné tažení studentů České zemědělské akademie v Humpolci Rozhovor s vítězem literární soutěže	20		Winning streak of students at Czech Agricultural Academy in Humpolec Interview with the winner of literary competition	20
	„Barvy jara a Velikonoc“ – soutěž odborných dovedností	21		The Colours of Spring and Easter – technical skills competition	21
	Soutěž „Zemědělec – krajinář“ v Táboře	22		„Farmer – the landscapist“ competition in Tábor	22
	Zase sme otvorili Bánoš Deň otvorených dverí Strednej odbornej školy v Banskej Bystrici	22		We've opened up Bánoš again Open Day at the Secondary Technical School in Banská Bystrica	22
	Úspešný projekt EUROFONDUE	23		Successful project EUROFONDUE	23
	Voňavá – koření z volné přírody	24		What a scent! – Spices from nature around us	24
	Novinky z vědy a výzkumu	26		News from science and research	26
	Naše pole – celostátní přehlídka polních pokusů odrůd zemědělských plodin a chemické ochrany	28		Our Fields – national exhibition of field experiments with agricultural produce and chemical protection	28
	Objevitel vitamínu C a nositel Nobelovy ceny Průmyslové výroby vitamínu C je 80 let	28		Vitamin C discoverer and Nobel Prize Laureate Industrial production of Vitamin C celebrates 80th year	28
	Ministr zemědělství Adolf Hrubý – loutka v rukou okupantů	29		Agriculture Minister Adolf Hrubý – a puppet for the occupants	29
	Jan Hoch Významná osobnost zemědělského vzdělávání	30		Jan Hoch Prominent personality of agricultural education	30

Časopis vychází jednou za měsíc podle školního roku; číslo 9, ročník 76, vyšlo v květnu 2014

Časopis vydávají:

Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Mánesova 1453/75, 120 56 Praha 2, tel.: +420 222 000 439, e-mail: krajickova.alena@uzei.cz

Agroinštitút Nitra, štátny podnik, Akademická 4, 949 01 Nitra, tel.: +421 377 721 802, e-mail: Zuzana.Horvathova@agroinstitut.sk

www.zemedelskaskola.cz

Jak vidím budoucnost českého zemědělství?

Moderní zemědělství? Myslím si, že dnešní moderní zemědělství se zdaleka vymyká ideálům či představám malých i velkých zemědělců. Mléko, dotace, podpora, rozvoj..., všechno to je velký a diskutovaný problém. Jak to ale zlepšit? Co s tím udělat?

Dle mého názoru máme vynikající podmínky k hospodaření, technika pokročila za několik desítek let o velký skok. Vždyť ještě před necelými sty lety pochodoval pradědeček za volem. Dnes? Jezdíme v luxusní technice, která „pluží“ pole od rána do noci. Dojíme nikoliv jako babička na stoličce rukama, ale roboty, stovky litrů mléka za hodinu. Kde je tedy problém? Proč se nám nedaří? Z jakého důvodu jde dřina zemědělců vnívat? Je pokaždé silně nedoceněna, přitom je vsutku zlatem nevyvážitelná.

Domnívám se, že ničivým faktorem je „zájem“ Evropské unie. Má největší podíly na likvidaci tuzemské výroby, díky níž se do České republiky dostávají rádobly kvalitní potraviny z okolních států. Myslím, že EU drasticky drtí české farmáře, ač se to na první pohled možná nezdá. Česká republika je země relativně vyspělá a donedávna z velké části soběstačná. Přesto naše podílení se na společném evropském zemědělství je pouze symbolické, až směšné. Neumím si jinak vysvětlit situaci, kdy po vstupu do federace se najednou Francouzi tolik zalekli našich cukrovarů, Němci mléka... A jiné nenadálé jevy, v jejichž důsledku nastaly náhlé krachy a zániky českých producentských a zpracovatelských podniků. Tak si „pomáháme“!

Můj osobní názor, domněnka, možná sen by byl následovný. Zemědělci jsou, ač se nezdají na první pohled, velice houževnatí. Nikdy nepožadovali nadstandard, tak jako mnozí jiní. Chtějí konvenci, zlatý střed. Lidé z velkých měst je ale znají jen jako „brzdíče provozu“. Neuvedomí si druhou stranu věci. Zatím co oni jedou „dovolenkovat“, zemědělec zasvítání pádí obdělávat, aby tam měli vůbec co jíst. Nechtějí jsou jim odpuštěny i stávkové kolony, kdo by se nebouřil, kdyby za svůj drahocenný výrobek, kterým mléko bezpochyby je, dostával 3,50 Kč. V rozvoji zemědělství je budoucnost, každý by měl znát cestu masa, zeleniny, chleba pro svůj stůl. Přeci na lidech jako oni stojí a padá náš jídelníček. Kolik z vás poděkuje po vydatném jídle svému zemědělci? Tak málo stačí, a přeci to nejde. Z jakého důvodu je jejich práce natolik nedoceněná?

Byl by to překrásný ideál... Mléko atakující desetikorunovou hranici, stejně jako u našich západních sousedů. Stabilita, reálné ceny komodit. Nebrzdit, ale odměnit těžkou dřinu a námahu po právu. Producent by konečně dostal více než překupník. Budoucnost náramná by nás čekala! Vítězství dobra nad zlem? Jistěže. Nádherná

to představa – na českých pultech vábné české potraviny. Nikoliv BIO, Nikoliv EKO... ne! Nejsou lepší. **České je nejlepší!!!** Naše hrdé, české, domácí. Všechno, co si doma vyrobíme. Zelenina z české půdy, maso z českých stájí. Opravdové ovoce a v době jemu přirozené. Ano, citrusy a jiné cizokrajné pochoutky si zde opravdu nevypěstujeme, v tomto případě se dovozu nebraňme, lpíme však na přísné kontrole. Zaručíme, že i importované výrobky, našemu podnebí nepřizpůsobivé, pochází z kvalitní domoviny, jim běžné. Ovšem BIO brambory z Itálie, na pultě v bramborářské zemi?? OSTUDA!

Jasnou vizi vidím i ve smysluplném udílení dotací. Uspořené peníze by měli téci tam, kde jsou třeba a kde jsou zaslouženy, pokryty snahou. Jejich slepé rozhazování těm, kteří po celý rok nehnou prstem a jen sledují nárůst svého konta, je značně nespravedlivé. Sledujme, kam plynou dotace. Ať plní svůj účel tak, jak

mají, a jsou užitečné. „Nedělkové“ si přeci nezaslouží žít z dřiny jiných. Staré přísloví říká: „Bez práce nejsou koláče“. Nač ho měnit? Vždyť dobře rozdané dotace jsou velkým užtkem a vyplatí se.

Budoucnost moderního zemědělství není v rukou pouze vyšších mocí, ale i nás, nás občanů a souvisí s naším rozhodováním se. Češi, kupujeme české potraviny, nám tradiční, přirozené. Podporujeme farmáře z Čech. Vyžehneme z Česka, co sem nepaří, svým uvědoměním. Nepokládáme do košíků možná lacinější potraviny z ciziny, však s nulovou kvalitou. Připlatíme za kvalitu a zdraví těm, kterým na nás OPRAVDU záleží a nechtějí nás pouze okrást.

Kupme si nám blízké! Naše zdravé! Naše České!

Ivan Ptáčník, 2. ročník

Česká zemědělská akademie v Humpolci ✨

Rozhovor s vítězem literární soutěže na str. 20

Úkoly Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru

Poprvé v novém kalendářním roce se sešla Výkonná rada Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru. Ředitelé středních odborných škol zastupující školy Asociace v jednotlivých regionech navázali na předchozí zasedání, která se uskutečnila v říjnu na Střední odborné škole veterinární v Hradci Králové – Kuklenách a v prosinci na České zemědělské akademii v Humpolci. (Zemědělská škola č. 3, 5, 6, roč. 75/2013–14).

Jednání, které 2. dubna zajistila opět Česká zemědělská akademie v Humpolci, byli přítomni i zástupci ze spolupracujících institucí – tentokrát z ministerstva zemědělství, ministerstva školství, Agrární komory ČR, Institutu vzdělávání a poradenství ČZU, Národního ústavu pro vzdělávání Praha a Ústavu zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).

Po zahájení předsedou Asociace Mgr. Otakarem Březinou se ujal slova **Ing. Emil Kříž** z Institutu vzdělávání a poradenství ČZU, který především poděkoval ředitelům škol za dobré zajištění pedagogických praxí jejich studentů. Protože přibývají nové obory vzdělávání, oslovili ke spolupráci další odborné školy.

Přítomné pozval na konferenci, která se pod názvem „Profese učitele a poradce v odborném vzdělávání“ uskuteční 25. –26. 9. 2014 na jejich pracovišti v Praze – Malé Chuchli.

Jako členka Výkonné rady působí i paní ředitelka Vyšší odborné školy a Střední zemědělské školy Benešov **PaedDr. Bc. Ivana Dobešová**, v současnosti zároveň poslankyně. Je místopředsdkyně školského výboru a předsdkyně podvýboru vyššího odborného školství a středního odborného školství. Činnost v parlamentu se postupně rozvíjí, v dané oblasti je přislíben samostatný zákon o vyšších odborných školách. PaedDr. Dobešová už absolvovala úvodní schůzku o problematice našich škol s ministrem zemědělství Ing. Marianem Jurečkou.

Vzdělávací aktivity ministerstva zemědělství

Ing. Ludmila Gočálová, za ministerstvo zemědělství, informovala o oblasti vzdělávání. Koncepce ke vzdělávání, poradenství a knihovnictví jsou připravené, jsou vzájemně propojeny a je do nich zapracován nový „Program rozvoje venkova ČR na období 2014–2020“. Program umožňuje finanční podporu dalšího vzdělávání pro osoby podnikající a pracující v zemědělství (např. kurzy zemědělského minima, kurzy odborné způsobilosti, transfer poznatků), neumožňuje přímo podpořit vzdělávání žáků.

Dobrou zprávou z ministerstva zemědělství je, že dotační titul Školní závody v roce 2014 zahrnuje podporu i maturitních oborů,

jak tomu bylo v předešlých letech. Podniky mají o školy zájem, často chtějí umožnit praxi i více školám. Příjem žádostí o dotaci končí 30. 5. 2014. Škola může jmenovat dva Školní závody a Školní závod může poskytovat praxi maximálně dvěma školám. Výkazy k proplacení je nutné předložit do 1. 9. 2014.

Jedním z úkolů ministerstva zemědělství z oblasti vzdělávání je i podílení se na vzdělávání odborných pedagogů. Ve spolupráci s ÚZEI, středními a vysokými školami připravuje ministerstvo kurzy, v letošním roce se uskutečnil na České zahradnické akademii Mělník odborný kurz „Řez ovocných dřevin“ (více v dubnovém čísle Zemědělské školy). Ve spolupráci se Zahradnickou fakultou v Lednici připravují dva akreditované vzdělávací kurzy: Aranžování rostlin a Floristika, Léčivé rostliny. Následně uvažují o bloku zemědělském a lesnickém, vše by opět ministerstvo zemědělství zorganizovalo i zafinancovalo.

Ing. Gočálová pochválila školy za angažovanost ve vzdělávacích aktivitách dospělých, z 55 ministerstvem zemědělství pověřených vzdělávacích subjektů k pořádání kurzů v oblasti ochrany rostlin je 25 škol. Na podzim 2013 proběhlo aktualizací školení lektorů kurzů a účastníci se podělili o zkušenosti s pořádáním těchto kurzů. V roce 2013 bylo vydáno 20 396 osvědčení o odborné způsobilosti pro zacházení s přípravky na ochranu rostlin.

Pokyny, novely, vyhlášky, programy

Za ministerstvo školství přichází informovat školy Asociace **Ing. Karla Mališová**. Přítomné seznámila s personálním obsazením na odboru vzdělávání (PhDr. Jindřich Fryč, náměstek ministra pro vzdělávání; Ing. Bc. Petr Bannert, Ph.D., ředitel odboru vzdělávání; PaedDr. Josef Rydlo, vedoucí odboru VOŠ a SOŠ vzdělávání), sdělila novinky z oblasti legislativy: zákon o daňovém zvýhodnění je platný – tvoří se metodický pokyn, až projde legislativou, bude vyvěšen na webových stránkách MŠMT. V květnu budou moci Asociace a školy (přes CZESHA) připomínkovat novelu vyhlášky č.10/2005 Sb. – vyhláška o vyšším odborném vzdělávání a středním odborném vzdělávání.

K informacím o rozvojových programech se rozpoutala diskuze. Finanční prostředky na rozvojové programy víceoborových tříd

(autor programu Mgr. Zdeněk Pracný) rozděluje kraj. Zřizovatelé – kraje mají každý jiné podmínky, jiná pravidla, v každém kraji preferují jiné obory (v některých krajích do programu nebyl např. zařazen obor Agropodnikání). Prohlubují se tak rozdíly mezi kraji, což není správné, a proto Asociace požádala Ing. Mališovou o projednání této záležitosti. Rozvojový program na podporu odborného vzdělávání v roce 2014 (ÚZ 33049) má k rozdělení 200 miliónů – ředitelé mohou o podporu požádat do 30. 9. 2014, víceoborový program bude pravděpodobně pokračovat i v roce 2015.

Řešila se rovněž otázka preventivních prohlídek žáků (lékařský posudek o zdravotní způsobilosti osoby na každé nové pracoviště). Po chystaném jednání na ministerstvu zdravotnictví (úzká spolupráce s MUDr. Anežkou Sixtovou) a shodě, by měla stačit pouze jedna preventivní prohlídka v průběhu vzdělávání, pokud by u žáka nedošlo ke změně zdravotního stavu.

Počáteční a další vzdělávání

Podle Ing. Zorky Husové z Národního ústavu pro vzdělávání (oddělení pro kurikulum odborného vzdělávání) nenastaly od posledního setkání (prosinec 2013) žádné velké změny. Co se týče počátečního vzdělávání – revize Rámcových vzdělávacích programů (RVP) budou zahájeny nejdříve v roce 2015, až bude naplněna Národní soustava kvalifikací. O národním projektu Nová závěrečná zkouška (NZZ) jsme podrobně psali v samostatném článku.

„K jednotným závěrečným zkouškám“ v dubnovém čísle Zemědělské školy. Projekt NZZ končí až na jaře 2015, tvorba nových zadání NZZ bude ukončena letos, dále se bude týkat informačního systému (návrh novely školského zákona zahrnuje povinnost provádět závěrečné zkoušky u učebních oborů dle jednotného zadání).

V oblasti dalšího vzdělávání (dle zák. č. 179/2006 Sb.) informovala Ing. Husová o Národní soustavě kvalifikací (NSK) – bylo schváleno více než 600 profesních kvalifikací, realizováno více než 90 tisíc zkoušek, autorizující orgán přiznal právo ověřit zkouškou (zda si žadatel o kvalifikační osvědčení profesní kvalifikace skutečně osvojil všechny požadované kompetence), tj. udělil autorizaci, zhruba 830 osobám.

Projekt Informační systém pro kvalifikaci a autorizaci (ISKA), který se věnuje oblasti ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a podpoře činnosti Autorizujících orgánů a Autorizovaných osob, probíhá do června 2015. Jeho další udržitelnost se řeší.

Pro školy jsou důležité následující přehledy:

- přehled profesních kvalifikací vytvořených v roce 2013 – oblast lesnictví, zemědělství,
<http://www.nuv.cz/kvalifikace/pk2013>

- přehled profesních kvalifikací navržených na tvorbu 2014 – oblast lesnictví, zemědělství,

- <http://www.nuv.cz/kvalifikace/plan-tvorby-profesnich-kvalifikaci-na-rok-2014>

- přehled schválených profesních kvalifikací dle data,

- <http://www.nuv.cz/kvalifikace/schvalene-nsk>

- schválené profesní kvalifikace – zveřejněné v Informačním systému NSK: www.narodnikvalifikace.cz

Z činnosti Agrární komory ČR

Ing. Hana Nekvasilová z Agrární komory ČR navázala na svou předřečnici s problematikou Národní soustavy kvalifikací. Připravují další profesní kvalifikace na úrovni 4, tvoří pro agronomy rozpracované programy pro jednotlivé plodiny (agronom pro obiloviny, pro olejninu, okopaninu, pícninu...), obdobně se chystají zpracovat materiál pro zootechniky a zahradníky. Popsaný způsob zvolili kvůli snadnějšímu přezkoušení, okruh odborných informací stále narůstá.

Probíhá ověřování UNIV3 – profesní kvalifikace prochází určitou pilotáží, proběhne kurz zakončený zkouškou.

V projektu UNIV3 probíhá podpora rekvalifikací, kterými se lidé připravují k vykonání zkoušky a propojuje se s tzv. „procesem uznávání“. Uznávány budou dovednosti a znalosti, které se zájemci o doplnění vzdělání naučili během života i mimo školu.

Nová legislativa na poli vzdělávání dospělých v České republice umožnila středním odborným školám zaměřit se na segment profesního (dříve dílčího) vzdělávání. To může vracet na trh práce např. řemesla, která chybí, ale někdy jim i navracet prestiž. Tato skutečnost se řeší v právě probíhajícím projektu ministerstva školství UNIV3.

Agrární komora jako zaměstnavatelé posuzují průběh zkoušek, posuzují programy, podle kterých kurz probíhá. Ing. Nekvasilová má ze spolupráce se školami dobrý pocit, školy kurzy dobře připravují a vedou, tomu odpovídají i úspěšná zakončení zkouškou.

Mezi další aktivity, které Agrární komora organizuje pro zemědělce (i pro učitele), jsou odborné semináře. Na měsíc duben připravila sérii seminářů ke Společné zemědělské politice po roce 2014. Ta bude fungovat 7 let, dokumenty jsou téměř hotové. Je to problematika velmi složitá a semináře umožní získat alespoň rámcový přehled.

Informace na www.apic-ak.cz.

Nejenom odborná veřejnost už ví, že 20. března 2014 proběhl XXII. sněm Agrární komory ČR, odešel prezident Ing. Jan Veleba a novým prezidentem byl zvolen Ing. Miroslav Toman, CSc. Viceprezidentem bude dále Ing. Bohumil Belada, druhým viceprezidentem byl zvolen Ing. Václav Hlaváček, CSc. Na Agrární komoře se chystají i další změny, pravděpodobně se současné pracoviště přestěhuje do prostor Potravinářské komory do Malešic a dojde ke sloučení obou komor.

Podpora zemědělských oborů

V následné diskuzi se všichni přítomní radili, co udělat pro podporu zemědělských oborů na veřejnosti, jak by v oblasti školství mohla Agrární komora a Potravinářská komora pomoci, aby se začal vyšší věkový průměr pracovníků v zemědělství zase snižovat, aby měl kdo odcházející kvalifikované pracovníky nahradit.

Situaci se podařilo zlepšit u technických oborů, kde však za podporou stojí velké podniky – to ale zemědělské obory nemají. Stále ubývá škol se skutečně zemědělskými obory, někde tomu napomáhá i slučování různorodých středních škol, kde finančně náročnější zemědělské obory jsou v pozadí. U laické veřejnosti může ještě přežívat názor, že zemědělství u nás je něco zaostalého, a je třeba ji ukázat a přesvědčit, že studovat zemědělství může být už dnes lukrativní.

Pro školy v oblasti vzdělávání a poradenství

Spolupráci se středními školami rezortního zaměření byl věnován i příspěvek **dr. Josefa Sívka** z oddělení poradenství a vzdělávání ÚZEI Praha. Ve prospěch středních škol budou v rámci svého tematického úkolu:

- Pokračovat v transferu vědomostí z výzkumu a vývoje do praxe a do výuky středních odborných škol (exkurze žáků středních odborných škol do výzkumných ústavů a vysokých škol, realizace kurzů).
- Podílet se na vzdělávání pedagogů v odborné rezortní problematice.
- Vytvářet e-learningové kurzy pro učitele škol Trvalé vzdělávací základny (specifikace témat podle priorit ministerstva zemědělství).
- Zajišťovat odborné vzdělávání lektorů kurzů (subjekty pověřené ministerstvem vzdělávání pro další vzdělávání v oblasti ochrany rostlin).
- Působit na školách ve spolupráci s ministerstvem zemědělství jako organizační garant kurzů obecných zemědělských činností.

Ze strany ÚZEI, respektive jeho Zemědělského poradensko-vzdělávacího centra a Knihovny Antonína Švehly se připravuje rovněž užší spolupráce s knihovnami středních škol.

O projektu OP VK „Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech“ přišel pravidelně informovat jeho hlavní manažer **PhDr. Aleš Hradečný**.

Projekt byl 28. února 2014 ukončen. Kurzů modulu Chov hospodářských zvířat se zúčastnilo celkem 121 pedagogů, kurzů pro modul Pěstování zemědělských plodin 120 pedagogů. Ministerstvo školství udělilo kurzům Práce s novými metodikami v předmětech Chov zvířat a Pěstování rostlin akreditaci v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, podpořeným účastníkům vystavila Asociace certifikáty o absolvování. Uskutečnilo se závěrečné setkání s autory metodických materiálů, s odbornými recenzenty, s lektory odborných kurzů a s řediteli škol (ve kterých byly pro fungování školicích center vytvořeny velice kvalitní podmínky) a byla tak získána zpětná vazba. Konkrétně vyslovil poděkování ředitelům škol: Česká zemědělská akademie Humpolec, Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Chrudim, Střední škola zahradnická a zemědělská A. E. Komerse, Děčín-Libverda, Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor, Střední zahradnická škola Rajhrad, rovněž tak Výkonné radě Asociace za soustavou pozornost a podporu, kterou projektu po celou dobu jeho realizace poskytovala. *Více na str. 10 v samostatném článku.*

Další činnosti Asociace

V rámci diskuzního příspěvku informoval předseda Asociace **Mgr. Otakar Březina** o vypsaní výzvy č. 54 Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, a to k předkládání žádostí individuálních projektů ostatních z Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, Prioritní osy 1 – Počáteční vzdělávání, Oblasti podpory 1.1 – Zvyšování kvality ve vzdělávání. [http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-\(1\)/07-OP-VK/Vyzva-c-54-OP-VK-prioritni-osa-1-oblast-podpory-1](http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Jak-na-projekt/Vyzvy-a-akce-(1)/07-OP-VK/Vyzva-c-54-OP-VK-prioritni-osa-1-oblast-podpory-1)

Jak tuto možnost využít, jak to uchopit? Může být příjemce i Asociace?

Asociace musí také řešit (s ohledem na nový Občanský zákoník od 1. 1. 2014) změnu svého názvu (do dvou let) z občanského sdružení na spolek a do tří let dát do souladu Stanovy Asociace.

I na veřejnosti probíhá diskuze o končícím přechodném období pro nekvalifikované zaměstnance. Ministr školství PhDr. Marcel Chládek, MBA připouští výjimky u zaměstnanců nad 55 let věku a pro odborníky bez příslušného pedagogického vzdělání, kteří mají poloviční a kratší úvazek.

Mgr. Březina rovněž informoval o nedávném jednání s ředitelem ÚZEI Ing. Černochem, CSc. ohledně možnosti vydání publikace o vývoji zemědělského vzdělávání a školství a o jeho významných osobnostech od autora Ing. Josefa Rozmana – byla přislíbena podpora a pomoc. Rovněž byly probírány možnosti kvalitnějšího zobrazení časopisu Zemědělská škola na webu.

Závěrečné slovo vždy patří tajemnici Asociace paní **Ludmile Zachové**. Seznámila přítomné se školami, které pořádají odborné soutěže a Asociace je podpoří finančním příspěvkem. Dne 1. dubna se uskutečnil 2. ročník soutěže odborných dovedností žáků středních škol učebního oboru Potravinářská výroba – Barvy jara a velikonoc. Soutěž uspořádala Střední škola Lomnice nad Popelkou a přečte si o ní na str. 21. O den později navázala Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor na svou tradici a připravila soutěž středních zemědělských škol v oblasti ekologie a zásad správné zemědělské praxe na téma Zemědělec – Krajinař.

Více na str. 22. Stejně tak si v květnovém čísle Zemědělské školy přečtete o celostátní soutěži odborných dovedností žáků středních zemědělských škol oboru Agropodnikání, kterou v letošním roce pořádala Střední škola zemědělská Olomouc. Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant připravila – hned po Velikonocích – už 9. ročník Zemědělské olympiády žáků středních škol (článek vyjde v červnovém čísle).

Posilou v členské základně Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru so od 1. 1. 2014 stává Česká zemědělská univerzita v Praze.

Termín příští Výkonné rady Asociace je předběžně stanoven na 17. června 2014.

Další informace na www.asven.cz

Sociální pedagogika ve službě člověku a společnosti ...

...byl název 6. mezinárodní konference, kterou uspořádal Institut mezioborových studií Brno ve spolupráci se Slezskou univerzitou v Katovicích, Univerzitou Mateja Bela v Banské Bystrici a Pedagogium Vysoká škola sociálních věd ve Varšavě. Záštitu nad akcí převzaly Bc. Roman Onderka, MBA, primátor města Brna a Mgr. Michaela Marksová Tominová, ministryně práce a sociálních věcí ČR.

Dvoudenní konference se konala začátkem měsíce dubna a zúčastnily se jí téměř dvě stovky účastníků. První část byla společná, ve které vystoupili vedoucí jednotlivých delegací z Polska, Slovenska a České republiky.

První příspěvek přednesl pan **prof. dr. hab. Tadeusz Pilch**, vedoucí katedry sociální pedagogiky z Varšavy, kde se zabýval stavem sociální pedagogiky tváří v tvář ideovým a politickým doktrínám. Začal odkazem polského židovského autora literatury pro děti, pediatra a pedagoga Janusze Korczaka (1878–1942) – „Takový svět jaký je, nemůžeme ponechat“. Svět dnes řídí politici, ale neřídí jej dobře. Dnes jsou pouze dvě profese, kde není potřeba žádné kvalifikace – to je manželství a politika. Vzpomněl na antické filozofy Aristotela a Platona, kteří říkali, že lidé by si měli navzájem činit dobro. Ovšem dobro činěné vládou je utopie. Stát tímto způsobem utvářený je iluze. Vláda může vytvářet pouze objektivní podmínky pro život. **Dnes je trh nadřazen všemu a hlavní**

hodnota je výkonnost. Společnost obecná je společnost přírodních rozdílů. V polské společnosti jsou konflikty ideologické a ty vyvolávají deficit společenské důvěry. Dnes stojí Polsko před úkolem vybudovat občanskou společnost. Samosprávy, které začínají

fungovat, často ale připouští zásah do své vlády, a proto rozhodují špatně. Nesprávná rozhodnutí by neměli občané svým voleným zástupcům tolerovat a měli by je brát k zodpovědnosti.

Za české sociální pedagogy vystoupil pan **prof. PhDr. Blahoslav Kraus**, CSc., z Univerzity v Hradci Králové. Řešil otázku, jaké jsou možnosti sociální pedagogiky ve službě člověku. Zdůraznil, že **co prospívá člověku, prospívá i společnosti**. Dnešní společnost je vysoce individualistická a dynamická. Individualismus často nabývá obalných rozměrů. Dynamismus je stále rychlejší a mladá generace žije ze dne na den bez vazeb na minulost. Vyslovil souhlas s myšlenkou profesora Pilcha, že existuje nová role sociální pedagogiky, a to je vrácení důstojnosti člověku a jeho autonomii. Psychologové vidí dnešní svět jako krizi člověka a je nejvyšší čas o nápravu věcí veřejných. Služba člověku to je i obrát ve výchově a vzdělávání. Především je třeba mít na paměti postižené lidi a znevýhodněné sociální skupiny. Služba člověku pro všechny občany – to je měnit ji podle charakteru a hodnot. U mladých lidí je to **výchova ke kooperaci**, především solidarismus. Seznamovat mladé lidi s možnými nebezpečími současné společnosti a vést je v předcházení nebezpečím a vychovávat je k participaci. Jak pracovat se znevýhodněnými lidmi víme a existují k tomu i formy práce. Dnešní rodina je ponechána současné situaci a často nefunguje. Škola se sice snaží vychovávat, ale její šance jsou malé. V rovině teoretické víme, jak by měla žít rodina a pracovat škola, ale v praxi zatím tato teorie nefunguje.

Za slovenskou stranu vystoupila paní **prof. PhDr. Jolana Hroncová, Ph.D.**, z Pedagogické fakulty Univerzity Mateja Bela v Banské Bystrici s příspěvkem: „Současný stav a problémy profesionalizace preventivní sociálně-výchovné práce ve škole v SR“. Školy trpí mnohými neduhy – roste tam agresivita žáků vůči učitelům, žáků mezi sebou, množí se případy šikanování, projevuje se tam zvýšený výskyt drog. Z toho vyplývá požadavek zvýšit počet zaměstnanců školy, kteří mohou profesionálně tyto problémy řešit.

Rodina i škola selhává ve výchově mladé generace. Na Slovensku je od roku 2008 **možnost zaměstnávat ve škole sociálního pedagoga** jako odborného zaměstnance. Ovšem praxe zaostává za školní legislativou. Sociální pedagogové se ve škole setkávají s množstvím problémů. Především je sociálních pedagogů zatím na školách málo. Chybí profesní standardy činnosti sociálních pedagogů a metodické příručky. Sociální pedagogové mají malé možnosti svého dalšího vzdělávání. Univerzita Mateja Bela v Banské Bystrici je jediná na Slovensku, která má magisterský obor pro sociální pedagogiku.

Dále ve společné části seznámil posluchače se svým příspěvkem „Princip sociální solidarity a globální edukace“ **prof. dr. hab. Wieslaw Theiss** z Vysoké školy sociálních věd z Varšavy. Globalizace naší planety mění výrazně životní prostředí, ve kterém žije současný člověk. Proces těchto změn má „čistě negativní“ charakter. Kromě ohrožení ekonomicko-politického rázu lze pozorovat také **ohrožení společnosti v oblasti etické, kulturní a výchovné**. Přitom výstavba tzv. „pozitivní globalizace“ je nutná. Váže se to s nutností návratu k morálním principům, mj. jednání v souladu se sociální solidaritou. Tzv. „nová pedagogika“, navazuje na myšlenku sociální solidarity, zúčastňuje se procesu formování „pozitivní globalizace“. Cesta k cíli může vést přes různé oblasti a formy globální edukace.

Prof. dr. hab Jerzy Podrzewski z Univerzity Adama Mickiewicza v Poznani řešil otázku prizonizace sociálního prostoru a biografie jednotlivců. Na společné části ještě vystoupil pan **doc. PhDr. Miloslav Jůzl, Ph.D.**, vedoucí katedry pedagogiky a psychologie v Institutu mezioborových studií Brno. Zabýval dějinami české sociální pedagogiky.

Josef Sívek, ÚZEI Praha ✱

Konference pokračovala jednáním ve třech sekcích. První sekce řešila prevence jevů sociální patologie v chápání sociální pedagogiky. Druhá sekce se zabývala sociální pedagogikou ve službách společnosti – v kontextu výchovného působení, socializace a resocializace. Třetí sekce se orientovala na profesi sociálního pedagoga ve školním a mimoškolním prostředí.

Vystoupení v sekcích bude obsahovat druhá část tohoto článku v příštím vydání časopisu.

EDUCO 2014

Z příspěvků konference k dalšímu vzdělávání učitelů

Potřetí se na stránkách časopisu vracíme k IX. ročníku mezinárodní vědecké konference ke vzdělávání učitelů přírodovědných, zemědělských a příbuzných odborů EDUCO 2014, která se na přelomu ledna a února konala ve školicím středisku MŠMT ČR v Tatranské Štrbě.

Konference, kterou uspořádaly Katedra zoologie a antropologie FPV UKF v Nitre, Institut vzdělávání a poradenství ČZU v Praze a Geologická sekcia PŘF UK v Praze, je určena vysokoškolským učitelům a odborníkům, připravující učitele přírodovědných, zemědělských a dalších příbuzných oborů, ale i ředitelům středních škol (a jejich představám o učitelích). Z programu vybíráme:

Práce s talentovanými žáky

První z přednášejících a zároveň hlavní organizátorka setkání **PaedDr. Anna Sandanusová, Ph.D.** působí na fakultě přírodních věd UKF v Nitre. Na své katedře se zaměřuje na vzdělávání učitelů pro talentované žáky (v současnosti se změnila legislativa v jejich prospěch). Máme žáky talentované, ale je dost učitelů, kteří by tyto inteligentně výjimečné žáky učili dobře? Z dotazníků na školách zjistili, že učitelé tato problematika zajímá, chtějí se vzdělávat pro práci s talentovanými žáky. Je akreditováno 1200 programů, které umožňují vzdělávat i třeba vychovatele na domovech mládeže..., obsah vzdělávacího programu rozdělili na katedře podle určení do více celků. V mezinárodních soutěžích, kde se tito žáci uplatňují, se zvláště hledí na projektovou část, podporují proto pomocí programů i komunikační schopnosti žáků. Zaměřují se především na dvě oblasti – člověk a příroda, člověk a životní prostředí. Učitelé vzdělávají formou přednášek, exkurzí, experimentů, e-learningových programů..., aby byl schopen připravit žáka i na mezinárodní olympiády...

Po absolvování kurzu skládají učitelé atestační zkoušky. Podle zkušeností pracovníků katedry se učitelé – absolventi kurzů – začali i více zajímat o různé aktivity s tímto spojené (např. SOČ, olympiády), stávají se konzultanty, působí v odborných komisích, v oponentních skupinách..., a vyhledávají aktivně talentované žáky. Za tuto činnost získávají na škole i finanční ohodnocení. Problémem může být uvolňování pedagogů z výuky, ale dlouhodobá práce s řediteli škol je vždy znát. Když ředitelé vidí dobré výsledky a pochopí věc, učitelé pouštějí na všechny akce bez problémů.

Vzdělavatelům se osvědčila i spolupráce s kraji (ne s ministerstev), jde to pomalu, ale výsledky tu jsou. Je důležitá i momentální politická situace – kde je stabilizovaná, je to dobré. Jsou velké rozdíly mezi školami, a to bez ohledu na legislativu, tj. „někde to jde, jinde ne“.

Vzdělávání učitelů bylo financováno z projektu Primas.

Ekologické vzdělávání a výchova k udržitelnému rozvoji

Nové trendy v ekologickém vzdělávání v České republice byl název přednášky **doc. PaedDr. RNDr. Milady Švecové, CSc.** z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy. Věnuje se učitelům, i v zahraničí, v oblasti výchovy k udržitelnému rozvoji. Po paní dr. Kvasničkové převzala funkci předsedkyně Klubu ekologické výchovy – jako občanské sdružení mají akreditaci opět na dalších šest let. Soustřeďují školy a další instituce i jednotlivé pedagogické pracovníky a zájemce o ekologické vzdělávání a výchovu. Pro školy připravili deset vzdělávacích programů, věnují se vzdělávání koordinátorů ekologické výchovy (už jsou tito koordinátoři zařazeni do národní soustavy kvalifikací?).

Nedostatek v přípravě učitelů vidí v chybějícím propojení jednotlivých oborů a začlenění aplikovaných oborů. Úrovně škol jsou různé – dobré školy se stávají centry. Na vytvoření center na školách má vliv potřebná podpora krajů, je potěšitelné, že mezi centry jsou i dvě zemědělské školy. Úskalím je rovněž neinformovanost o andragogice (vzdělávání dospělých), určité zásady je třeba bezpodmínečně znát. Problém ve větší angažovanosti pedagogů v ekologickém vzdělávání může způsobovat ekonomika

– co škola, to je také jiné pojetí ve vztahu k projektům. Co je třeba modernizovat v obsahu vzdělávání? Za jedno z prvořadých považují spolupráci s odborníky, zařazení biotechnologií... Jak zpopularizovat přijatelným způsobem učitelům vědu? Chybu vidí doc. Švecová také v nedostatečné propagaci aktivit školy. Učitele je třeba naučit šířit informace o své činnosti, ať už třeba formou propagačních materiálů (vyšla k tomu publikace). Východisko vidí rovněž v tvorbě manažerských programů pro učitele. Podle jejich zkušeností existuje a funguje celkem velký počet ekologických středisek, ale vždy je nutné vědět, co kdo nabízí, a je potřeba si vždycky ověřit kvalitu.

Environmentální vzdělávání

Nad environmentálním vzděláváním v přípravě učitelů se zamýšlela **doc. PhDr. Radmila Dytrtová, CSc.** z Institutu vzdělávání a poradenství České zemědělské univerzity. Co tato výchova řeší? Doc. Dytrtová je přesvědčena, že nejde pouze o ochranu a péči o životní prostředí, ale vzdělávání by mělo zahrnovat i etiku a morálku. Proto je třeba spojit síly ve všech předmětech, zapojit do problematiky i učitele výtvarné výchovy, hudební výchovy..., tj. všech oblastí, které jsou důležité pro další chování žáka. Škola má formovat environmentální myšlení, vědomí žáků. Co vše je třeba

si pod těmito pojmy představit? Na odborných školách mají učitelé vůči žákům nejenom osobní odpovědnost, ale i odpovědnost profesní. Profesní odpovědnost je u každého jiná v závislosti na dané profesi. U zemědělců má učitel při formování profesní odpovědnosti největší práci, ... environmentální vědomí žáka následně ovlivňuje jeho environmentální chování.

Na pracovišti Institutu vzdělávání a poradenství připravili metodologii dotazníkového šetření, aby se seznámili s aktuální situací v environmentálním vzdělávání na jednotlivých školách. Co respondent ví o environmentálním vzdělávání (EV), mají na škole pracovníka ve funkci koordinátora EV? Institut má připraven akreditovaný kurz pro koordinátory, jejich program je zaměřen na učitele odborných předmětů. Školy by při výběru kurzu neměly hledět pouze na finanční zajištění programu – zapomenout by neměli především na kvalitu a určení nabízeného kurzu.

Příspěvek doc. Dytrtové přineseme jako samostatný článek.

V následné diskuzi doc. Švecová informovala o možnostech studia budoucího koordinátora EV, o jeho různých úrovních z pohledu finanční a časové náročnosti. K dispozici je i první učebnici pro koordinátory ekologické výchovy.

Pokračování příště

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt naplnil očekávání

V roce 2010 se Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru stala příjemcem dotace z operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost, konkrétně v oblasti podpory Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení. Získané finanční prostředky z ESF měly přispět k provedení potřebných změn ve výuce odborných zemědělských předmětů. Projekt „**Zvýšení odborných kompetencí učitelů v profilových zemědělských předmětech**“ byl zahájen 1. března 2011 a ukončen byl 28. února letošního roku.

Základním cílem projektu bylo komplexně přepracovat metodiky výuky odborných předmětů na středních zemědělských školách nebo středních školách vyučujících agropodnikání či příbuzné obory tak, aby vyhovovaly potřebám současné praxe. Tedy tak, aby cílová skupina učitelů odborných zemědělských předmětů získala otevřený, snadno přístupný a modifikovatelný metodický materiál, podporující moderní metody výuky odborných předmětů a jejich realizaci v praxi. Projekt zároveň předpokládal i to, že učitelé odborných zemědělských předmětů si budou muset osvojit také moderní vyučovací metody, a to prostřednictvím speciálních odborných kurzů.

Na naplnění první klíčové aktivity **„Formulace a tvorba nových modulů a jejich obsahů v odborných předmětech Chov hospodářských zvířat a Pěstování zemědělských plodin“**, se podílely dva autorské týmy, složené z vybraných učitelů odborných předmětů na středních odborných školách a z dalších odborníků.

Tým pro vytvoření metodických materiálů pro modul Chov hospodářských zvířat vedl doc. Ing. Oldřich Doležal, DrSc. a s ním pracovali Ing. Vítězslav Bačovský (Vyšší odborná škola a Střední odborná škola zemědělsko-technická Bystřice nad Pernštejnem), Ing. Radoslav Bartůněk (Střední škola zahradnická a zemědělská A. E. Komerse, Děčín-Libverda), Ing. Blažena Hořejší (Vyšší odborná škola a Střední zemědělská škola Tábor), Ing. Zdeněk Pilka (Střední odborná škola a Gymnázium Staré Město) a Ing. Marie Procházková (Střední zemědělská škola Písek). Odborným lektorem – konzultantem byl Ing. Jaroslav Jašek (SŠ ZaZ Děčín-Libverda) a recenzentem Ing. Petr Klement. Metodické materiály pro modul Pěstování zemědělských plodin vytvářeli pod vedením Ing. Ladislava Kostrůnka (VOŠ a SZeŠ Tábor) Ing. Pavel Čámský (dříve Vyšší odborná škola a Střední odborná škola Břežnice, nyní Česká školní inspekce), Ing. Alice Glöcknerová (SŠ ZaZ Děčín-Libverda), Ing. Jiří Heger (VOŠ a SOŠ ZT Bystřice nad Pernštejnem), Ing. Josef Maroušek (VOŠ a SZeŠ Tábor) a Ing. Lenka Soukupová (SZeŠ Písek). V roli odborného lektora – konzultanta pracoval Ing. Alois Nováček a výsledky recenzoval Ing. František Smítal.

Tyto týmy vytvořily dvě obsáhlé metodické příručky (v každé z nich je 200 nově zpracovaných metodických listů), sloužící jako manuál pro interaktivní vyučování odborných předmětů ve školách vyučujících agropodnikání či příbuzné obory. Učitelé těchto odborných předmětů tak získali možnost nastudovat nové poznatky pro následné využívání ve své pedagogické praxi.

Důležitou součástí této práce bylo převedení vytvořených metodik do systému pro správu dokumentů „DokuWiki“, díky kterému dostaly interaktivní multimediální podobu. Jednotlivé metodické listy jsou zde, obdobně jako ve Wikipedii, doplněny přílohami v podobě dokumentů, audio a video nahrávek, případně dalších multimediálních formátů. Jednotlivé dokumenty a kapitoly jsou navzájem propojeny pomocí odkazů. Tato aplikace slouží zejména k vyhledávání a třídění obsahu podle klíčových slov, případně umožní snadné kopírování a export dat do jiných kancelářských nebo autorských nástrojů. Asociace má pro tento účel zaregistrovanou vlastní doménu.

Na to, aby se učitelé odborných předmětů naučili se změněnými obsahy výuky také pracovat moderními vyučovacími metodami, byla zaměřena následující klíčová aktivita **„Proškolení cílové skupiny v práci s moduly nových obsahů“**.

Přípravu odborných kurzů „Práce s novými metodikami v předmětech Chov hospodářských zvířat a Pěstování zemědělských plodin“ zajistily lektorské týmy, složené zčásti z autorů metodik, zčásti z vybraných učitelů na středních odborných školách a z dalších odborníků. Těmto kurzům udělilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy akreditaci v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Jako lektori v modulu Chov hospodářských zvířat působili (už výše představení) doc. Ing. Oldřich Doležal, DrSc., Ing. Radoslav Bartůněk, Ing. Zdeněk Pilka, Ing. Marie Procházková a také Ing. Pavel Hrubý (Střední škola zemědělská a Vyšší odborná škola Chrudim). Lektory v modulu Pěstování zemědělských plodin byli Ing. Pavel Čámský, Ing. Jaroslav Jašek, Ing. Josef Maroušek a také Ing. Andrea Reznerová (Střední zahradnická škola Rajhrad) a Ing. Anna Pochobradská (SŠZe a VOŠ Chrudim).

Kurzy probíhaly ve specializovaných školicích centrech vybavených příslušnou technikou, pomůckami a potřebným profesním zázemím. Své prostory a potřebné zázemí pro tato centra poskytly zmiňované školy v Chrudimi, v Děčíně-Libverdě, v Táboře, v Rajhradu a rovněž Česká zemědělská akademie v Humpolci, střední škola.

Kurzů v modulu Chov hospodářských zvířat se zúčastnilo celkem 121 pedagogů, v modulu Pěstování zemědělských plodin jich bylo 120. Při závěrečném setkání celého projektového týmu tlumočili lektori množství pozitivních reakcí pedagogů, kteří kurzy absolvovali. To nejlépe svědčí o přínosu, který výsledky projektu přináší pro výuku odborných předmětů v zemědělských školách a celkově tedy o naplnění cílů projektu. Jsem rád, že mohu na tomto místě všem, kteří se prací v tomto projektu účastnili, poděkovat a popřát hodně dalších úspěchů v celém spektru jejich pedagogických aktivit.

PhDr. Hradečný, hlavní manažer projektu ✨

Informační servis

Zastoupení Evropské komise

Setkání s mladými Evropany, kteří už něco dokázali

Na Evropském setkání mládeže EYE 2014 ve Štrasburku (9.–11. května) účastníci diskutovali nejen se zástupci byznysu a politiky, ale také se setkali s vítězi loňského ročníku Ceny Karla Velikého pro mladé Evropany. Ti představili své projekty, a diskutovali o tom, jak by měla Evropa vypadat po roce 2020, a o důležitosti mezigeneračního dialogu.

Cena Karla Velikého pro mladé Evropany už pět let odměňuje kreativní a inovativní projekty mladých lidí, které prohlubují vzájemné pochopení a podporují rozvoj společného smyslu pro evropskou identitu. V letošním ročníku soutěže přihlásili mladí lidé z 28 členských zemí EU 370 projektů.

Setkání mládeže se zúčastnilo přes 5 tisíc mladých lidí ze všech členských zemí EU, stejně jako z různých koutů Afriky, Asie a Ameriky. Většina účastníků byli vysokoškoláci nebo členové mládežnických sdružení, ale asi pětina účastníků bylo mladých (většinou středoškoláků), kteří ještě nedosáhli 18 let.

Stáhněte si první aplikaci Evropského parlamentu pro tablety

„Box your EP“ je interaktivní aplikace dostupná ve 24 oficiálních jazycích Evropské unie, včetně češtiny a slovenštiny. Používat ji můžete na lpagech i na tabletech s androidem a dozvíte se tak zábavným způsobem něco o Evropském parlamentu a jeho činnosti. „Nahlížejte do jednotlivých krabic, sbírejte zajímavé informace, vyzkoušejte si své znalosti v našich kvízech!“

Tematické krabice vám prozradí, čemu se Evropský parlament věnuje a věnoval v různých oblastech, jako je ochrana spotřebitele, zaměstnanost, životní prostředí. Zdrojem informací jsou články, infografiky a další obsah z našich webových stránek. V Euroboxu se skrývají informace o jednotlivých zemích, současných poslancích a jejich aktivitách na sociálních platformách, a také informace o datech voleb v jednotlivých zemích a další volební podrobnosti.

Vytvořte si své vlastní krabice, do kterých si nasbíráte informace důležité nebo zajímavé právě pro vás. K dispozici máte řadu tvarů i barev krabic. Svoje vlastní krabice můžete sdílet na vašich účtech na sociálních sítích. Tam ostatně můžete sdílet i veškerý další obsah aplikace i její interaktivní prvky: „Box your EP“ obsahuje i kvízy

a hry a umožňuje uživatelům sbírat odznaky (badge) a prémiové vizuální prvky, které mohou dále použít v aplikaci.

Kde je „Box your EP“ k sehnání?

Aplikaci Evropského parlamentu si můžete zdarma stáhnout

z Apple Store a Google Store, nebo prostřednictvím odkazu: <http://www.europarl.europa.eu/news/cs/news-room/content/20140416STO44767/>

Nové studie přináší argumenty ve prospěch protipovodňové ochrany a ekologických daní

Ze studie věnované potenciálu ekologických daní, která je založena na údajích z 12 členských států, vyplývá, že přesun zátěže ze zdanění práce směrem ke zdanění znečištění (například zvýšení daní z důvodu znečištění ovzduší a vody) by v roce 2016 přinesl výnosy v reálné hodnotě 35 miliard eur. V roce 2025 by tyto výnosy vzrostly na 101 miliard eur, a pokud by se přijaly kroky k odstranění dotací škodlivých pro životní prostředí, bylo by možné dosáhnout ještě vyšších výnosů. Potenciální výnosy se v jednotlivých státech v roce 2025 pohybují v rozmezí od úrovně mírně přesahující 1 % HDP ročně až po 2,5 % HDP ročně.

Druhá studie se zabývá různými vazbami mezi politikou životního prostředí a hospodářskou politikou, včetně makroekonomického dopadu povodní, osvědčených postupů na podporu malých a středních podniků zaměřených na účinné využívání zdrojů a výdajů v oblasti životního prostředí ve všech členských státech. Přibližné celkové náklady na odstranění škod způsobených povodněmi v EU dosáhly během období 2002 až 2011 nejméně 150 miliard eur. Investice do opatření na snížení výskytu povodní jsou vysoce účinné, v průměru stojí zhruba 6 až 8krát méně než škody způsobené povodněmi. Investice do ekologické infrastruktury, tj. obnovy přírodních prvků, které pomáhají regulovat a zachycovat přívalovou vodu, přispívají navíc k zachování biologické rozmanitosti a mohly by pomoci snížit stavební náklady.

Je třeba investovat do rozvoje dovedností

Unijní ministři školství přijali závěry o účinném a inovativním vzdělávání a odborné přípravě jako investici do dovedností. Zdůraznili, že by systémy vzdělávání a odborné přípravy v EU měly hrát klíčovou úlohu při zajišťování toho, aby si jak mladí lidé, tak dospělí, kteří

mají nízkou kvalifikaci, osvojili dovednosti a kompetence odpovídající potřebám dnešního pracovního trhu.

V zájmu lepšího zviditelnění odborné přípravy a vzdělávání v evropském semestru 2014 se Rada dohodla, že se zaměří:

- na usnadnění dlouhodobých investic do modernizace vzdělávání a odborné přípravy a do rozvoje dovedností,
- na vybavení lidí všech věkových skupin lepšími
- a relevantnějšími dovednostmi,
- na usnadnění přechodu ze školy do zaměstnání, zejména podporou programů učení praxí,
- na pokračování v modernizaci a zlepšování vzdělávacích metod a plné využívání příležitostí, které nabízí digitální učení.

Rada v závěrech členské státy vyzývá, aby přijaly účinné a inkuzivní politiky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, které náležitě zohlední potřeby žáků a studentů ze znevýhodněného prostředí, a aby do běžného vzdělávání začlenily digitální formy učení.

Výzkum PISA (Program pro mezinárodní hodnocení žáků) prověřoval znalosti a dovednosti 15letých žáků ve čtení, matematice a přírodních vědách. Tento výzkum ukázal, že evropští žáci mají špatné výsledky v matematice, a odhalil také závažný problém týkající se nerovnoměrné kvality vzdělávání v různých zemích EU.

Výzkum PIAAC, který se zabýval týmiž dovednostmi u dospělých, zjistil, že každý pátý dospělý Evropan má nízkou čtenářskou a matematickou gramotnost a že každý čtvrtý postrádá dostatečné digitální dovednosti.

Definice nano-potravin: velký problém s malinkými částicemi

Nízkotučná zmrzlina skvělé chuti, vitaminy obohacený olej na smažení, chleba s rybím olejem bez rybí pachuti. Vypadá to lákavě, ale jak bezpečné jsou tyto potraviny, obsahující umělé nanočástice pro spotřebitele, zatím jasné není. Díky pravidlům EU, která požadují jasné označování přítomnosti nanomateriálů v potravinách, se o nich alespoň dozvíte, aspoň můžete rozhodnout, jestli je koupit, nebo ne.

Co jsou to nanomateriály?

Nanomateriály jsou malé struktury velikosti pouhých miliardtin metru (nanometrů). Pokud by nanočástice měla velikost fotbalového míče, obyčejná kobliha by svou velikostí odpovídala rozloze Spojeného království. Nanočástice snadněji pronikají do lidského těla (kůže, střev, mozku, krevních buněk, atd.) a vykazují rozdílné vlastnosti v porovnání s většími formami stejného materiálu.

V potravinářském průmyslu mohou být nanomateriály vytvořeny a použity pro změnu chuti, barvy nebo textury potravin.

V čem je problém?

Stávající pravidla definují umělý nanomateriál jako jakýkoliv záměrně vyrobený materiál obsahující částice menší než 100 nanometrů. Evropská komise navrhla tuto definici zpřesnit dodatkem, že nanomateriál by měl být takový materiál, který obsahuje alespoň 50 % částic ve velikosti 1 nm–100 nm. Poslanci tuto definici zamítlí, protože tvrdí, že se tím od požadavků na označování osvobozují takové nano potravinářské přídatné látky, které už jsou na trhu. Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) doporučil nižší práh počtu nanočástic, např. 10 %.

Ekologická produkce zvýší svůj objem i kvalitu

Evropská komise zveřejnila návrh nového nařízení o ekologické produkci a označování ekologických produktů. Návrh se snaží řešením nedostatků stávajícího systému reagovat na obavy spotřebitelů i výrobců. Jelikož se trh s ekologickými produkty v EU za posledních 10 let zčtyřnásobil, je potřeba aktualizovat a upravit pravidla tak, aby se toto odvětví mohlo dále rozvíjet a obstát i v nových podmínkách.

Návrh se zaměřuje na tři hlavní cíle: udržet důvěru spotřebitelů, udržet důvěru producentů a usnadnit zemědělcům přechod na ekologické hospodářství. Komise zejména navrhuje:

- posílit a harmonizovat pravidla pro produkty vyráběné v EU i dovážené ze zahraničí odstraněním řady stávajících výjimek v oblasti produkce a kontrol,
- zlepšit kontrolní činnost tím, že bude založena na posuzování rizik,
- zavedením systémů skupinové certifikace umožnit i drobným zemědělcům, aby se mohli připojit k systému ekologické produkce,
- lépe řešit mezinárodní aspekty obchodu s ekologickými produkty přijetím nových ustanovení o vývozu,
- zjednodušit legislativu, a snížit tak zemědělcům administrativní náklady a zvýšit transparentnost.

Podle schváleného akčního plánu by měli být zemědělci lépe informováni o politických iniciativách v oblasti rozvoje venkova a zemědělství, které ekologické hospodaření podporují. Měla by být zesílena vazba mezi výzkumnými a inovačními projekty EU a ekologickou produkcí a měla by se podporovat spotřeba biopotravin, např. ve školách.

Zdroj: Zastoupení Evropské komise v ČR

Celostátní soutěž žáků zemědělských škol v Olomouci

Uplynulo už 15 let od doby, kdy se ve Starém Městě u Uherského Hradiště v roce 1999 uskutečnil nultý zkušební ročník odborné soutěže žáků středních zemědělských škol studijního oboru Agropodnikání. Soutěž měla hned napoprvé velmi dobrý ohlas, a tak byla „nastartována“ nová, dnes už významná tradice. Po Starém Městě následovaly soutěže na školách v Táboře, Rožnově pod Radhoštěm, Opavě, Hořovicích, Rakovníku, Olomouci, Hořicích, Benešově, opět v Táboře a Benešově, v Přerově, v Bystřici nad Pernštejnem, potřetí v Benešově, potřetí v Táboře a v letošním roce opět po devíti letech v Olomouci.

Školy nejsou vybírány náhodně, ale podle nepsaných pravidel soutěž zajišťuje ta škola, jejíž žák zvítězil v předchozím ročníku. A vítězem loňského ročníku se stal olomoucký žák Ivo Benda, a proto se celostátní soutěž odborných dovedností žáků středních zemědělských škol oboru Agropodnikání uskutečnila letos v prostorách Střední školy zemědělské v Olomouci, a to ve dnech 10.–11. dubna. Soutěže se zúčastňuje za každou školu jeden žák 3. nebo 4. ročníku studijního oboru Agropodnikání a doprovázející pedagog – učitel praxe a odborných předmětů. Cílem soutěžení žáků je ověření odborných schopností, porovnání teoretických znalostí a praktických dovedností, ale i vzájemné poznání, seznámení se s podobnou školou. Doprovázejícím učitelům soutěž každoročně umožňuje setkání, poznání jiného školního zařízení i odborných podniků v okolí, ale především důležitou výměnu zkušeností.

Soutěž je podporována Asociací vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru www.asven.cz.

Soutěž v Olomouci v roce 2005

Přesuňme se na okamžik na olomouckou školu před devíti lety, kdy se tam rovněž v polovině dubna soutěž poprvé konala. Zemědělská škola s významnou historií nabízel v rámci studijního oboru Agropodnikání tři zaměření: zemědělská prvovýroba, chov koní, chov drobných zvířat a exotů. Škola měla své školní hospodářství, kde se také konala praktická část soutěže. Na 28 soutěžících zemědělských škol (Benešov, Březnice, Bystřice nad Pernštejnem, Děčín, Havlíčkův Brod, Horšovský Týn, Hořice, Hořovice, Humpolec, Jihlava, Kadaň, Klatovy, Kostelec nad Orlicí, Lanškroun, Nový Jičín, Opava, Písek, Poděbrady, Přerov, Rakovník, Rožnov pod Radhoštěm, Staré Město, Stříbro, Šumperk, Tábor, Třebíč, Vyškov, Znojmo) přivítal tehdejší ředitel školy RNDr. Vladimír Krsek, s programem všechny seznámil garant soutěže Ing. František Pražský. Učitelé – pedagogický doprovod soutěžících – v rámci svého samostatného programu navštívili Mladečské jeskyně, prohlédli si pivovar Litovel, školní hospodářství a výstavu země-

dělských strojů ve školním areálu. Vítězkou se stala žákyně VOŠ a Střední zemědělské školy v Hořicích Miluše Křížová. V létě onoho roku 2005 pak sloučením Střední zemědělské školy v Olomouci a Středního odborného učiliště zemědělského v Olomouci vznikla současná Střední škola zemědělská Olomouc.

Střední škola zemědělská dnes

Vraťme se ale zase zpět. Dnes výuka na Střední škole zemědělské Olomouc probíhá ve dvou budovách, a to v ulici U Hradiska, kde jsou soustředěny studijní obory, a na Gorazdově náměstí (učební obory, nástavby), dále pak na odloučených pracovištích a v řadě smluvních podniků. V nabídce jsou dva čtyřleté studijní obory – Agropodnikání a Zahradnictví. Z tříletých učebních oborů je největší zájem o Opraváře zemědělských strojů, Zahradníka, Prodávče – květiny, nově je úspěšně otevřen obor Jezdec a chovatel koní. Rovněž je mezi uchazeči o maturitní zkoušku velký zájem o nástavbové studium, a to jak v denní tak v dálkové formě.

Letošní soutěžení

Tentokrát se do Olomouce sjeli soutěžící a učitelé z 26 zemědělských škol: Benešov, Bruntál, Březnice, Bystřice nad Pernštejnem, Čáslav, Český Těšín, Hořice, Humpolec, Chrudim, Chomutov (Kadaň), Klatovy, Kostelec nad Orlicí, Lanškroun, Nový Jičín, Opava, Písek, Přerov, Rakovník, Rožnov pod Radhoštěm, Staré Město, Stříbro, Šumperk, Tábor, Třebíč, Vyškov, Znojmo.

Pěkný pestrý dvoudenní program zahájil ředitel školy Ing. Jaroslav Sauer za přítomnosti dalších hostů. Všichni popřáli žákům úspěch nejenom v soutěži, ale i dobré uplatnění v oboru i v životě. Příprava soutěže nebyla pro olomoucké tentokrát vůbec jednoduchá, ve školním areálu Na Hradisku probíhala rekonstrukce budov, měnícím se podmínkám museli upravit a přizpůsobit přípravu a organizaci soutěže. A to se ještě po období skoro letních dnů citelně ochladilo.

Všechno však škola zvládla, těžkosti cítili jen organizátoři akce, soutěžící i doprovod se cítili v naprosté pohodě. Ředitel soutěže Ing. Petr Sklenář představil všem zúčastněným průběh celé soutěže a po dobrém obědě už žáky čekaly praktické a teoretické úkoly. Jak se úkolů olomoučtí pedagogové zhostili? Každý učitel – garant jednoho odborného předmětu – si úkoly připravil sám, vycházejí ze svých zkušeností a podmínek školy, s přihlédnutím ke zkušenostem z předchozích kol. Snažili se, aby obsah oproti předešlým ročníkům soutěže byl trochu jiný, aby úkoly nebyly úplně nelehčí. Na každou odbornost byl časový limit 40 minut, žáci byli rozděleni do čtyř skupin a doprovázeli je místní spolužáci.

Praktická a teoretická část soutěže se odehrála ve školních učebnách a v mechanizační hale. V rámci předmětů Pěstování rostlin poznávali osivo zemědělských plodin, průmyslová hnojiva, základní plevelné druhy, choroby a škůdce zemědělských plodin. V předmětu Chov zvířat určovali plemena hospodářských zvířat, poznávali a hodnotili krmivo, prováděli výpočty krmných dávek, krmných dnů a přírůstků..., v ekonomice vypočítávali ekonomické ukazatele. V mechanizační hale v rámci základů mechanizace poznávali zemědělské stroje, jejich součásti, nářadí, ať už ve skutečné podobě nebo na obrázku. Z uvedených čtyř odborných předmětů v druhé půlce odpoledne psali všichni soutěžící ještě testy.

Populární jízda zručnosti traktorem Z 7711 s přívěsem 5 t se uskutečnila na vyznačené trase s danými technickými prvky druhý den dopoledne, a to v prostorách vzdělávacího střediska Bohuňovice.

V rámci večerního rozvrhu byl pro soutěžící žáky připraven oddychový čas – hra v bowlingu.

Doprovázející učitelé měli program vlastní. První den, hned po slavnostním zahájení soutěže se odebrali na pracoviště Gořazdovo. V tamní školní aule se uskutečnila konference na téma Zemědělské školství v návaznosti na rozvoj venkova a podpora podnikání na venkově, kterou připravila olomoucká zemědělská škola společně s Krajskou agenturou pro zemědělství a venkov Olomouckého kraje a Univerzitou Palackého v Olomouci. *(S průběhem této akce své čtenáře podrobně seznámíme v samostatném článku v příštím čísle Zemědělské školy.)*

Odpolední exkurzi zahájili učitelé návštěvou bioplynové stanice Příkazy školního závodu Zemědělského družstva Unčovice, pokračovali návštěvou Hanáckého skanzenu v Příkazech a program zakončili v Pivovaru Litovel (mohli tak po devíti letech srovnat kvalitu provozu i porovnat kvalitu výrobků). Průvodcem učitelů byl Ing. Kostka. Společenský večer s olomouckými pedagogy strávili

učitelé v pěkném domácím prostředí jídelny domova mládeže. A to je vždy vzácně klidný čas příjemného posezení, sdělování dojmů i zkušeností za celý uplynulý školní rok.

Druhý den si pak učitelé prohlédli pod vedením Ing. Vysokého Equicentrum Lazce, krásnou historickou Olomoucí je provedla Mgr. Štrajtová.

Výsledky a hodnocení soutěže

Pravidla jsou každý rok stejná. Za každou disciplínu v praktické i teoretické části mohli soutěžící žáci obdržet 20 bodů, dohromady tedy po 100 a 80 bodech. Podle souhrnných výsledků je v letošním roce více potrápily praktické disciplíny (vyjma jízdy zručnosti) a z těch pak chov zvířat. V tomto předmětu byli s 13 body nejúspěšnější **Petr Všetečka** (Benešov), **Michal Král** (Klatovy), **Jana Látalová** (Lanškroun). Nevyrovnané výsledky měl předmět Ekonomie, 4 žáci získali plný počet 20 bodů: **Josef Dalecký** (Chrudim), **Radek Kuda** (Vyškov), **Jan Maczko** (Stříbro) a **Michaela Klimešová** (Humpolec), ale také soutěžící ze 4 škol obdrželi 0 bodů. V předmětu rostlinná výroba byl se 17 body nejúspěšnější **Radim Král** z Písku. Praktická mechanizace dopadla ze čtyř předmětů

nejlépe, vyrovnaně, nejlépe si vedl **Jan Heger** s 16,5 body (Bystřice nad Pernštejnem). A úspěšná jízda zručnosti? I když dvě soutěžící nedojely, tak souhrn bodů byl ze všech disciplín (i teoretických) nejvyšší, bez ztráty jediného bodu zajeli **Pavel Kosík** z Přerova a **Vojtěch Pavlíček** z Třebíče.

V teoretické části soutěže byly výsledky poměrně vyrovnané, nejméně problémů činila mechanizace, slabší, stejně jako v praktické části byla ekonomika. A komu se vedlo nejlépe?

Test z rostlinné výroby na 19 bodů vyplnil **Petr Všetečka** z Benešova, v chovu zvířat pak na 16 bodů **Radek Kuda** z Vyškova. Se stejným počtem bodů uspěl v ekonomice **Vojtěch Pniok** z Opavy, s 18 body pak v mechanizaci **Radim Král** z Písku.

Letošní soutěže se zúčastnil i rekordní počet děvčat – osm a nevedla si špatně. Nejúspěšnější byla **Jana Látalová** z Lanškrouna, která v praktické soutěži čtyř předmětů obsadila 3. místo, v celkovém pořadí se umístila z 26 soutěžících na 7.–8. místě!

Vyhodnoceno, sečteno. Na slavnostním vyhlášení výsledků se opět ve školní aule sešli soutěžící, pedagogický doprovod, organizátoři soutěže. Pozdravit a předat ceny soutěžícím přišel i loňský

vítěz této soutěže, absolvent olomoucké školy Ivo Benda. Ocenění si zaslouží všichni soutěžící za snahu, elán i odvahu, někteří ale byli nejlepší. Velké poděkování patří i učitelům odborných předmětů za dobrou přípravu žáků a samozřejmě olomoucké škole za organizaci celé pěkné akce i doprovodného programu!

Celkoví vítězové soutěže

1. Petr Všecka, VOŠ a Střední zemědělská škola Benešov
2. Michal Král, Střední škola zemědělská a potravinářská Klatovy
3. Pavel Kosík, Střední škola zemědělská Přerov

Vítězná škola obdržela putovní pohár, ocenění žáci menší poháry a praktické dárky, všichni soutěžící včetně doprovázejících pedagogů drobné pozornosti od školy, Asociace a sponzorů. Soutěžící získali v Olomouci cenné zkušenosti, navázali i nová přátelství, a učitelé – i když ti už se většinou znají, ale mají si stále co sdělovat. A už teď se těší na další setkání.

Na shledanou v dubnu příštího roku (už počtvrté) v Benešově!

akr ✨

Stáž žáků v British Racing School

Ve dnech 24. 2. – 16. 3. 2014 proběhla stáž žáků Střední školy dostihového sportu a jezdeckví Praha – Velká Chuchle v British Racing School (BRS) v dostihovém městečku Newmarketu.

Stáž absolvovalo celkem 8 žáků a žákyň z tříd Jezdců a chovatelů koní se zaměřením na dostihový sport a Chovatelství se zaměřením na dostihový sport. První týden žáci trénovali na koních BRS ve školních tréninkových prostorách, včetně pilování rovnováhy a techniky jízdy na dostihových simulátorech, cvičení s míči a na balančních podložkách. Další dva týdny byli žáci přiděleni k trenérům zvukných jmen: E. Dunlop, W. Jarwis, Ch. Wall a C. Britain, kde se účastnili každodenního tréninku na proslulých Newmarketských pláních a všech dalších činností v dostihových stájích, kam se dopravovali na kolech. Také se zde setkali s řadou absolventů naší školy, kteří zde trvale žijí a pracují.

K zlepšení fyzické zdatnosti byl 3x v týdnu zajištěn fitness program a k prohloubení odborných znalostí 2x týdně dostihové aktuality. Neopakovatelné bylo vyprávění yard asistenta Franka o životě žokeje Lestera Piggota nebo setkání s žokejem Williamem Lordem, vítězem Českého derby s Glowíngem v roce 1996. Ubytování a stravování s možností výběru jídel včetně zeleniny

a ovoce bylo zajištěno v areálu školy. Instruktoři ve stájích a ostatní zaměstnanci školy byli velmi vstřícní a pomáhali překonávat jazykovou bariéru. Velký důraz je zde kladen na bezpečnost.

Zajímavým bodem programu byla návštěva Horseracing muzea v centru Newmarketu, prohlídka dostihových závodíšť Rowley Mile a July a také místa pro konání aukcí koní Tattersals. Dále žáci viděli

překážkové dostihy v Huntingdonu a byli na výletě vlakem v nedalekém městě Cambridge.

Pro všechny žáky byla stáž po všech stránkách velkým přínosem a určitě se do Anglie někdy v budoucnu rádi vrátí.

Ing. Marcela Sýkorová

SŠ dostihového sportu a jezdeckví Praha ✨

Chceme snižovat dopady sucha

Některé oblasti České republiky i přes místní srážky, co nyní jsou, sužuje sucho. Příkladem je jižní Morava. Změnily se tam poměry vláhové kapacity v půdě, která je do horizontu 1 metru vyschlá. Jsme pod 50 % její kapacity a to bude mít závažné problémy pro vegetaci.

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky

Kdo sleduje blíže činnost Regionální agrární komory Jihomoravského kraje, ví, že jen neskuhráme, ale něco děláme. Mimo jiné jsme podpořili výzkumný úkol Centra výzkumu globální změny Akademie věd ČR a Mendelovy univerzity v Brně. Důležitou roli při posouzení dopadů případné epizody sucha na vegetaci hrají databáze družicových dat – z družic Aqua a Terra. Tento výzkumný úkol trvá více než 10 let. V současné chvíli, kdy existuje první a provozně ověřená verze monitorovacího systému a jsou dokončovány moduly pro kvantifikaci dopadů sucha na vegetaci, jsme se dohodli na Mendelově univerzitě s realizátory tohoto výzkumu na zahájení konzultací s potenciálními uživateli systému. Cílem je do konce roku 2014 připravit systém na rutinní provoz, ale také plně využít praktický potenciál celého systému.

Nové vedení Agrární komory České republiky (AK ČR) se chce závažnou situací s nedostatkem vody v některých lokalitách České republiky cíleně zabývat. Koncem dubna jsme vše projednali na představenstvu AK ČR, informujeme na jednáních jednotlivých AK ČR na úrovni krajských komor a podáme podrobnější výklad na zasedání sněmoven Agrární komory dne 11. června ve Žďáru nad Sázavou.

Na Mendelově univerzitě v Brně jsme se dohodli na tom, že je třeba zapojit uživatele, aby se ověřovaly výstupy monitoringu v jednotlivých katastrech. Důrazně chceme i upozorňovat vládu na její programové prohlášení, kde jedna část je věnována soběstačnosti v potravinách, která je ohrožena extrémním počasím, zejména častým opakováním nedostatku vody v průběhu vegetačního období. Zatím se tento problém jen prohlubuje a my tomu už dál nechceme jen přihlížet.

Stát by měl obhospodařovat strategické záležitosti, především zemědělství a vodní hospodářství. V krajině by se měla generovat potřeba kapacity vodních nádrží a ty propojit tak, aby se mohla voda přečerpávat tam, kde chybí. Došlo by tak ke zmírnění nedostatku vody v některých oblastech, k vyrovnaní vodní bilance a tím by ve svém důsledku byla zajištěna i stabilizace pracovních míst.

Především jde ale o možnost zajistit úrodu plodin v místech, kde dřív s jejich produkcí nebyl problém a kde lze tuto změnu k lepšímu opět nastartovat. Jde nám o kulturní krajinu se vším všudy.

Velmi nutná je také změna struktury osevních postupů. Zemědělec totiž dnes nutně pěstuje jen to, co ví, že dobře prodá a to je kukuřice, ozimá pšenice a řepka. Z polí tak prakticky zmizely speciální plodiny jako je zelenina, ovoce, snižují se nadále plochy brambor, množitelské výměry, léčivé rostliny, prakticky neexistuje len, konopí a další plodiny. Jejich produkce dávala náplň zpracovatelskému průmyslu a byla pestřejší nabídka i pracovních míst.

Další potřebu vidím v případě zavedení plošného monitoringu s prognózou a signalizací. Pak jsou to technická zařízení, vodní nádrže se soustavou vodních děl, která by zajistila dostatečnou kapacitu vody v krajině.

Ing. Václav Hlaváček

viceprezident Agrární komory ČR ✨

Vítězné tažení studentů

České zemědělské akademie v Humpolci

V měsíci únoru a březnu se studentky a studenti České zemědělské akademie v Humpolci zapojili do celorepublikové literární soutěže, kterou vyhlásil Zemědělský svaz České republiky. Zadání znělo: napište úvahu v rozsahu max. 8000 slov o tom, jak vidíte budoucnost českého zemědělství.

V celostátní konkurenci odbornou porotu nejvíce zaujala práce našeho studenta **Ivana Ptáčníka**. Ivan studuje Českou zemědělskou akademii druhým rokem a vybral si obor Agropodnikání se zaměřením na Ekologické a konvenční zemědělství. Hlavní cena za **1. místo** mu byla předána 3. dubna na výstavě zemědělské a lesnické techniky Techagro v Brně. Ovšem více než jakékoliv hmotné ceny si Ivan cení nepochybné prestiže, kterou mu toto vítězství přineslo. Ze závěrů jeho práce vyplývá i **víra v návrat k ekologické podobě zemědělství a podpora regionálních a českých potravin a zemědělské produkce**.

Ivane, s jakými pocity jste odesílal práci do soutěže, a jak jste přijal verdikt poroty?

Již od vyhlášení soutěže jsem byl velmi silně puzen svědomím, že „něco“ jistě napsat musím. Zemědělství je přeci nejen můj životní směr, ale i školní obor. Dlouho jsem převaloval v mysli, jak tak ohromnou problematiku spíše negativního směru uspořádat do úvahy a smysluplného podání. Víkend před dovršením odevzdávacího data jsem přeci jen své myšlenky změnil v slova. Pocity mého nitra při odesílání byly dosti smíšené, s podobnou výzvou jsem se doposud nesetkal. Moje názory však byly pevné a jednoznačné. Ve vítězství jsem příliš nedoufal, díky velmi silné kritice EU. Tím více jsem byl šokován informací o obsazení prvního místa v soutěži, jež mě zastihla na cestách. Zprvu jsem super pozitivní zprávě ani nemohl uvěřit a ještě dlouho po jejím sdělení jsem vstřeloval euforii.

Kde jste bral inspiraci k tématům a závěrům Vaší práce?

Tematikou zemědělství se zabývám od raných let, denně navštěvuji „agroweby“ a pročítám nové články týkající se všech odvětví zemědělství – od politiky, přes živočišnou i rostlinnou výrobu až po ceny komodit. Nových poznatků nabývám i přímo v praxi, kde se stále setkávám spíše s problémy. V obou případech jsou velmi patrné komplikace.

Ovlivňuje nějak Váš úspěch právě to, že studujete zemědělskou školu? Byla pro Vás škola přínosem?

Myslím si, že škola jako taková můj úspěch neovlivnila, rozhodně ne přímo. Díky škole se spíše přibližuji problémům, a to hlavně díky

exkurzím ve výrobních podnicích, na které již také dopadla krize zemědělství. Mé názory spíše utváří přímo praxe, jak jsem uvedl v předešlé odpovědi. **Škola mě učí, ale nepoučuje.**

Poznámka: Velmi mě mrzí, že na zemědělství se pohlíží spíše jako na přítěž a ne jako na podstatu našeho žití, kterou vskutku je. Člověk zatím pořád je živočichem, který požívá jídlo, a zatím žádný „génies“ ho nenaučil trávit bankovky. Měli bychom se více zaměřit na to, co jíme i co kupujeme. Především ale dbát na koupi výrobků z České republiky! Jen tím přirozeně podpoříme tuzemské zemědělství.

Ivane, za celou školu Vám ještě jednou gratuluji, a nám, pedagogům, přeji, aby se k nám do školy hlásilo co nejvíc studentů Vašeho formátu.

Pokud byste si chtěli přečíst i další úspěšné práce žáků, najdete je na internetových stránkách www.zemedelstvize.cz v aktualitách.

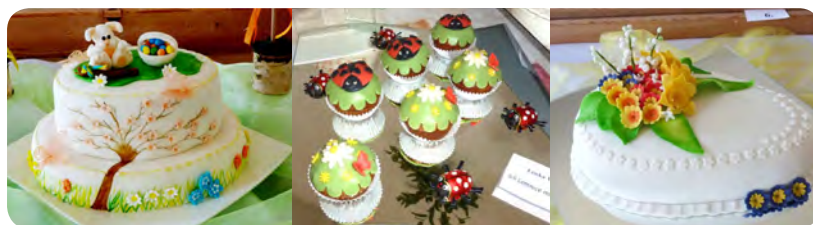
Mgr. Michaela Richterová

Česká zemědělská akademie v Humpolci

„Barvy jara a Velikonoc“ – soutěž odborných dovedností

Střední škola v Lomnici nad Popelkou přivítala letošní jaro již 2. ročníkem soutěže odborných dovedností „Barvy jara a Velikonoc“, která je pořádána pro žáky učebních oborů Potravinářská výroba, se zaměřením na Cukrářskou výrobu.

Pro jaro typické svěží barvy a vůně byly inspirací pro soutěžící, kteří vytvořili vskutku krásné, zajímavé a profesionálně provedené výrobky. O to těžší bylo pak rozhodování poroty, složené z pedagogů zúčastněných škol a předsedkyně PaedDr. Jitky Hladké, členky Hospodářské komory ČR a dlouholeté odborné učitelky, která zároveň převzala záštitu nad celou akcí.

Úkolem každého soutěžícího bylo dohotovení výrobku v časovém limitu 180 minut. Hodnotícími kritérii byla čistota a profesionálnost provedení, dodržování bezpečnostních a hygienických zásad, vzhled, originalita a celkový dojem.

Z oslovených 11 škol se do soutěže přihlásilo pouze 6: SOŠ a SOU Třešť, SŠ a ZŠ Nové Město nad Metují, SŠ hospodářská a lesnická Frýdlant, OU a PŠ Praha 8, OU Hradec Králové, SŠ Lomnice n. P. s celkovým počtem 11 soutěžících.

Atmosféra v průběhu soutěže byla vynikající a odborná porota rozhodla následovně:

1. místo **Uyanga Danzanvaanchig**, SOŠ a SOU Třešť
2. místo **Monika Žigová**, OU Hradec Králové
3. místo **Veronika Borecká**, OU a PŠ, Praha 8

Střední škola v Lomnici nad Popelkou touto soutěží obnovila tradici soutěží odborných dovedností v oblasti učebních oborů kategorie E, které byly v minulosti nástrojem výměny zkušeností a porovnáním úrovně odborných dovedností žáků škol. Škola v současné době nabízí střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou nebo výučním listem v oblasti gastronomie, potravinářství a služeb. Dále nástavbové dálkové studium Podnikání, zájmové vzdělávání dospělých, rekvalifikace. Další zajímavou aktivitou školy je projekt „Gastronomie v Lomnici nad Popelkou“, jehož cílem je utvořit ucelenou vzdělávací nabídku v oblasti gastronomie (více o škole www.skola-lomnice.cz a o projektu na www.sslomnice.cz).

Mgr. Alena Charousková

Střední škola Lomnice nad Popelkou

Na snímku zleva: Veronika, Uyanga, Monika

Účastníci byli odměněni pohárem, diplomem a věcnými cenami. Ceny věnovala Asociace vzdělávacích zařízení pro rozvoj venkovského prostoru (www.asven.cz).

Soutěž „Zemědělec – krajinář“ v Táboře

Zemědělská škola v Táboře společně s Klubem ekologické výchovy (při škole) se již řadu let zaměřuje na environmentální výchovu nejen svých žáků, ale snaží se připravovat i různé aktivity pro žáky středních a základních škol v regionu a celé České republice.

Dne 2. dubna 2014 proběhl první ročník soutěže „Zemědělec – krajinář“. Hlavním cílem soutěže bylo upozornit žáky středních zemědělských škol na povinnost zemědělce pečovat o krajinu. Soutěž navázala na několik předcházejících ročníků soutěže Ekologie v zemědělské praxi. Obsahovala kromě praktických aktivit v botanické zahradě i část teoretickou, zaměřenou na znalost organismů hlavních ekosystémů krajiny, na posouzení vlivů člověka na krajinu a její ekosystémy, na znalosti z meteorologie a klimatologie, pedologie i chemie, a také biologie, neopomněly se ani zásady správné zemědělské praxe a nakládání s odpady.

Soutěž měla hlavní cíl – přivést žáky do krásného prostředí botanické zahrady naší školy a nechat je při plnění úkolů vnímat krásu jarní zeleně probouzejících se stromů, květů v podrostu i osvěžující pocit z celkové kompozice zahrady.

Soutěžící z Gymnázia, Střední odborné školy, Středního odborného učiliště a Vyšší odborné školy Hořice **Lucie Bedrníková** a **David Janák** pod vedením Ing. Heleny Vackové obsadili 1. místo, na 2. místě skončili **Eliška Vaňková** a **Kristýna Čedíková** z Vyšší odborné školy a Střední odborné školy Březnice pod vedením Mgr. Jitky Čechurové a na 3. místě **Vendula Steklá**

a **Stanislava Kubínová** z 3. ročníku pořádající školy pod vedením Ing. Zdeňky Jankovské.

Soutěž se dle názoru zúčastněných vydařila, díky krásnému počasí a dobré náladě soutěžících i pořadatelů proběhla v přátelské atmosféře. Věříme, že všichni účastníci si odnesli pěkné zážitky z dobře stráveného dne, a že se utvrdili v přesvědčení, že příroda a zemědělství k sobě nesporně patří. Budeme velice rádi, když se řady soutěžících v dalším ročníku rozrostou.

Ing. Blažena Hořejší, VOŠ a SZeŠ Tábor ☼

Zase sme otvorili Bánoš

Už druhý rok sa 26. 4. 2014 otvorila brána Strednej odbornej školy Pod Bánošom v Banskej Bystrici pre širokú verejnosť.

Napriek nepriazni počasia navštívilo jej farmársky trh vyše 1000 účastníkov. Boli medzi nimi aj významní hostia Peter Gogola, primátor mesta; Zuzana Gajdošová, vedúca Odboru vzdelávania a športu; Daniel Uhrík, inšpektor Školského inšpekčného centra v Banskej Bystrici a iní.

Farmári z viacerých kútov Stredoslovenského kraja – z Horehronia, Liptova, Hontu ponúkali v stánkoch svoje potravinárske výrobky: ovčí syr, parenice, žinčicu, gazdovské mäsové špeciality, kyslú kapustu, bylinkové čaje, orechy, med, oblátky, slovenské vína; ale aj estetické produkty z dreva a kože. Na mieste pripravovali tradičné

slovenské jedlá – šúľance, štrúdle, zemiakové placky, demikát, huspeninu, guláš; na ražni sa pieklo jahniatko, opekali sa klobásy. So svojimi ovečkami a praskajúcim bičom zavítal ľudový kosec z Pohronskej Polhory Lukáš Janoška. Pre dobrú náladu vyhrávala ľudová hudba Jána Maku.

Usporiadateľská škola predstavila návštevníkom vo svojej včelnici novú metódu liečenia – dýchanie včelieho vzduchu, ktoré sa

stretlo s veľkým ohlasom. Deťom sa venovali odborné majsterky a naučili ich zdobiť medovníky.

Treba poďakovať aj spoluorganizátorom podujatia – Petrovi Rusnákovi z Národnej siete rozvoja vidieka SR a Oľge Luptákovovej z organizácie Tradičná chuť regiónov Slovenska za vydarené podujatie. Príroda a tradície si opäť našli cestu k obyvateľom Slovenska.

PhDr. Anna Ivanová, SOŠ Pod Bánošom, Banská Bystrica 🌸

Úspešný projekt

Technická univerzita, Ekonomická fakulta v Košiciach v spolupráci s Informačnou kanceláriou Európskeho parlamentu na Slovensku, pripravila pre žiakov stredných škôl v košickom a prešovskom kraji súťaž pod názvom EUROFONDUE. Podmienkou bolo vypracovanie a predloženie verejnoprospešného projektu, ktorý bude slúžiť občanom regiónu.

Do súťaže sa zapojili žiačky SOŠ ekonomickej v Spišskej Novej Vsi, Jana Stanislavová a Miriam Tkáčová. S podporou poslankyne národnej rady a zástupkyne primátora mesta Mgr. Lei Grečkovej vypracovali projekt na predaj lacných potravín pre ľudí, ktorí žijú pod hranicou životného minima. Z dvadsiatich štyroch súťažných tímov obsadili 2. miesto, získali zaujímavé ceny a možnosť podať si prihlášku na štúdium na ekonomickej fakulte zadarmo. Zároveň sa dňa 26. marca 2014 zúčastnili osobného stretnutia s dekanom a prodekanom fakulty a ďalšími členmi akademickej obce, na ktorom úspešne prezentovali svoj projekt a v diskusii odpovedali na zvedavé otázky. Stretnutia a diskusie sa zúčastnili aj europoslanec p. Vladimír Maňka a zástupca Informačnej kancelárie Európskeho parlamentu v Bratislave, p. Dionýz Hochel, s ktorými študenti spoločne hľadali možnosti realizácie projektov v praxi.

Dievčatá tak prispeli k úspešnej reprezentácii školy a poukázali na možnosti riešenia sociálnej otázky v regióne.

Ing. Andrea Iovdijová

SOŠ ekonomická, Spišská Nová Ves 🌸

Zľava – Oto Hudec (prodekan fakulty), Dionýz Hochel, žiačky III. B Janka Stanislavová a Miriam Tkáčová, Vladimír Maňka

Voňavá – koření z volné přírody

Nejvíce voňavých rostlin patří asi do čeledi hluchavkovitých (Lamiaceae). Jsou to léčivky nebo koření, a proto se také pěstují. Výhodou je, že mezi nimi není nic mimořádně jedovatého. I když – některé silice se při dlouhodobém používání mohou stát příčinou selhání ledvin nebo jiných zdravotních obtíží.

K toxickým složkám silic patří thujon a pulegon, které mohou ve velkých dávkách způsobit až smrt. Pulegon se jmenuje podle **poleje obecné** *Pulegium vulgare* (synonymum máta polej *Mentha pulegium*), která vzácně roste na jižní Moravě. Thujon je obsažen v šalvěji (**šalvěj lékařská** *Salvia officinalis*, **šalvěj muškátová** *S. sclarea*), ale i v pelyňku pravém (způsobuje toxicitu absintu), v tují, vratiči. Znamější ze silic je thujon, dráždí pokožku i sliznici, poškozuje játra a ledviny. Pít šalvěje by se měly vyhnout těhotné, thujon může vyvolat potrat.

Šalvěj lékařská se přidává v malém množství k tučnému masu, do vaječných jídel, omáček k masu, k fazolím, jídlům z rajčat. Většinu hluchavkovitých rostlin známe jako čaje nebo koření vhodné pro tučná a masitá jídla, protože silice snižují nadýmání a působí na lepší zažívání. Tak se používá **majoránka zahradní** (*Majorana hortensis*), původem ze Středomoří, i naše **dobromysl obecná** (*Origanum vulgare*), která u nás nemá tak vysoký obsah vonných látek jako v jižní Evropě (oregano). Dobromysl lze při vaření do jisté míry nahradit majoránkou. Sušená kvetoucí nať se může použít do jídel italské (pizza, špagety, rizoto) a mexické kuchyně, do guláše, hodí se i na přípravu ryb a zeleniny.

Z teplejších oblastí pocházejí i pěstované **yzop lékařský** (*Hysopus officinalis*), **levandule lékařská** (*Lavandula angustifolia*), **rozmarýn lékařský** (*Rosmarinus officinalis*) a další. Listy yzopu se používají v arabské kuchyni do salátů, nádivek, sekaného masa. Dokonce i levanduli lze v malé dávce přidat k tučnému masu, ale častější je její použití k ovonění oleje, octa, nebo třeba do prádla k odhánění molů. Rozmarýnové sušené nebo čerstvé listy se mohou přidávat v malém množství (ve velkém škodí) jako koření do polévek, do zeleninových jídel (rajčata, lilky), ale i při pečení masa, **těstíčka na smažení ryb** (3 vejce, 3 lžíce mouky, 2 lžíce oleje, 1 lžíce mléka, lžička drceného rozmarýnu, sůl, pepř, petrželka) nebo do **zapékaných těstovin**: na oleji opéct cibuli, česnek a mleté maso, osolit, přidat rozmarýn a pepř, nakonec přidat protlak a trochu podlít, ještě 20 minut dusit, vymazat misku máslem a střídat vrstvu těstovin a vrstvu masové omáčky, posypat sýrem a zapéct. Nebo úplně jednoduše: špagety, olej, česnek, rozmarýn a nastrohaný sýr. Jako zvláštnost se připravuje **rozmarýnové víno** – do bílého vína se na týden ponoří pár snítek čerstvého rozmarýnu.

Čerstvé mladé listy **meduňky lékařské** (*Melissa officinalis*) se používají nejen do nápojů místo citronu, ale i k ochucení salátů, do rýže, omelet, tvarohu.

Rod *Thymus* (mateřídouška) patří k našim rostlinám, ale určování do druhu byl vždycky oříšek. Běžnější jsou u nás druhy **mateřídouška vejčitá** (*T. pulegioides*) a **mateřídouška úzkolistá** (*T. serpyllum*). Určování mateřídoušek je poměrně obtížné, podle Klíče (Kubát 2002) je důležitý průřez květonosných větví (čtyřhranný s výraznými hranami, téměř okrouhlý bez hran), přítomnost chlupů na hranách a protilehlých plochách nebo kolem dokola větviček, také umístění květů na postranních větvičkách i konci hlavní lodyhy nebo pouze na postranních větvičkách. Ale rostlina nesmí být poškozená, aby bylo možné najít hlavní lodyhu. Také si různé klíče všimly žilnatiny a chlupatosti listů.

Co se týká použití v kuchyni, příliš na druhu mateřídoušky nezáleží, i když u nich může být trochu odlišné složení silic. Používá se čerstvá i sušená kvetoucí nať do tučných pokrmů proti nadýmání. Může se přidat do bylinkového másla, do polévky, na pečené maso, do zapékaných brambor nebo do omelety v dávce: špetka na porci koncem přípravy. **Nádivka do kuřete**: 2 žemle, 3 lžíce mléka, 2 vejce, 1 malá cibule, 50 g slaniny, 1 lžíce petrželky, 1 lžíce mateřídoušky, citronová kůra, sůl, karí. **Zapékané brambory**: syrové brambory, cibule, rajčata, slanina, máslo, sůl, pepř, petrželka, mateřídouška. Jako **čaj** proti kašli nebo nadýmání: 2 lžičky mateřídoušky, čtvrt l vařící vody, zalít a nechat 10 minut pod pokličkou.

Ze Středomoří pochází *Thymus vulgaris* – **mateřídouška obecná** (tymián) – která na bázi větviček dřevnatí, a tak patří spíše ke keříkům. Používá se podobně jako naše mateřídoušky, jen je výraznější. Přidává se k masu nebo zelenině (lilek, rajčata), do zeleninových polévek, do luštěnin, na pizzu nebo do marinády na maso atd. Opět dávkovat opatrně, doporučuje se lžička na kilogram ostatních surovin. **Omáčka na špagety**: na másle zpěnit cibuli, česnek, trochu vody a hned přidat mletou papriku (aby nezhořkla), nastrohaný celer, pokrájené žampiony, víno, protlak nebo rajčata, sůl, pepř, cukr, špetka tymiánu, menší špetka šalvěje. Rozdrcený sušený tymián smíchaný se solí se používá ke koření jako tymiánová sůl. Nezbytný je tymián pro známý **jihofrancouzský bouquet garni**, který představuje svazeček bylinek – bobkový list, tymián, další bylinky např. petrželka, bazalka, kerblík třebule,

rozmarýn, saturejka, pelyněk estragon, v sáčku celý pepř, ze zeleniny kousek mrkve, celer řapíkatý i bulvový, cibule, petrželový kořen, česnek, dokonce i **krvavec menší** (*Sanguisorba minor*) a **krvavec toten** (*Sanguisorba officinalis*). Svazeček bylinek složený podle potřeby a receptu se přiváže na kraj hrnce a ke konci vaření se zase pohodlně odstraní.

Saturejka je opět středomořská bylina, pěstují se dva druhy – jednoletá **saturejka zahradní** (*Satureja hortensis*) a vytrvalá **saturejka horská** (*Satureja montana*). Do jídla stačí 1–2 čerstvé lístky nebo špetka sušených. Zvláště oblíbená je na Balkáně jako součást kořenící směsi čubrica, přidává se do tučnějšího masa, zapékané zeleniny a luštěninových pokrmů (opět proti nadýmání).

Obtížný k určení je rod máta (*Mentha*), u kterého známe kromě původních druhů i různé křížence. Důležité je, že mají různé složení silic, a proto i různě chutnají. Jejich chuť je obvykle velmi výrazná a proto se častěji používají sušené. Doporučuje se nekombinovat mátu s jinými výraznými bylinami. Největší použití mají máty ve Středomoří a v arabských zemích (mátový čaj nahradil i pití kávy). Naše máty rostou obvykle na vlhkých místech, **máta vodní** (*Mentha aquatica*) se podle toho i jmenuje, najdeme ji obvykle na březích vod a na mokřích loukách. Tento druh má na konci stonku kulovité až vejcovité květenství. **Máta dlouholistá** (*M. longifolia*) a **máta klasnatá** (*M. spicata*) mají květenství dlouhé válcovité, máta dlouholistá má květenství hustší a sama je celá sedě chlupatá, roste na březích, náplavech, v příkopech. Máta klasnatá roste i na okraji cest a na rumišťích. Nejsnáze se pozná **máta rolní** (*M. arvensis*), která má květenství rozdělené na kulovité shluky květů v paždí listenů podobných listům, roste na vlhkých okrajích polí a u vlhkých cest i na letněných rybnících. Kříženec **máta přeslenitá** (*M. x verticillata* = *aquatica* x *arvensis*) roste na vlhkých loukách a na březích, obvykle nemá semena. Máty mají mnoho

kříženců často obtížně rozlišitelných, pěstuje se a občas zplaňuje např. i **máta huňatá** (*M. x rotundifolia* = *spicata* x *suaveolens*). Nejpopulárnější kříženec ovšem je **máta peprná** (*M. x piperita* = *aquatica* x *spicata*), sterilní a množící se pouze vegetativně. Pěstuje se, v obcích i zplaňuje.

Mátou se koření maso, zelenina a přidává se do salátů. A dnes se mátou zdobí i dorty. **Čočkové karbanátky**: uvařenou čočku umlet s cibulí a česnekem, osolit, okořenit pepřem, mátou, přidat vejce a strouhanku, karbanátky omočit ve vejci a obalit ve strouhance a opéct. **Okurkový salát**: na okurky jogurt okořeněný mátou. **Rajčatový koktejl**: rajčatová šťáva, cukr, worcester, citron, vodka, strouhaná cibule, sůl, pepř, máta. Z máty se připravuje **sirup**: svařit půl kila cukru krystalu v půl litru vody, nasypat 50 g pokrájených listů a nechat přejít varem, přikrýt pokličkou a odstavit, po hodině scedit.

Za zmínku stojí i další koření z volné přírody, i když se jedná o rostliny z jiných čeledí. Poměrně známé jsou pelyňky. **Pelyněk černobýl** (*Artemisia vulgaris*) obsahuje silice podporující trávení, ale dlouhodobé užívání se nedoporučuje. Používá se kvetoucí nať od června do září, a to ke koření masa, polévek a omáček, do omelet. Jeho chuť připomíná koření maggi. Také **svízel vonný** (*Galium odoratum*), známější pod starším jménem **mařinka vonná**, se používá k **aromatizaci**, tentokrát májového vína nebo bowle, ale třeba i do mléka s medem: máčí se několik hodin, v dávce 5 lžiček sušené natě na litr mléka (z vonného mléka se dá uvařit pudink). Vonná látka kumarin ve vyšších dávkách vyvolává bolest hlavy a závratě, dokonce zvracení. Sušený svízel se přidává pro vůni i do bylinkových čajů (jahodník, ostružiník, kopřiva, meduňka), v Německu do želé a džemů. Nať svízele vonného se suší v květnu na začátku kvetení. Dnes se obvykle nahrazuje syntetickou látkou.

RNDr. Jana Möllerová, Praha ☼

Šalvěj lékařská před rozkvetem

Dobromysl obecná a mateřídouška kvetou až v plném létě

Novinky z vědy a výzkumu

Úhyn selat je úzce spojen s tepelným šokem

Prudký propad tělesné teploty bezprostředně po narození selete je v úzkém vztahu s případnými úhyny. Teplota v děloze dosahuje 39–40°C, po porodu klesne teplota selete o 2–4°C. Vědci z dánské univerzity v Aarhusu sledovali, jak rychlost této změny ovlivňuje životaschopnost selete v průběhu doby kojení. Velkou roli v tomto směru samozřejmě hraje příjem krmiva, rychlost „tepelného šoku“ však byla často opomíjena.

V rámci pokusu bylo prokázáno, že selata, která se narodila do prostředí s teplotou 38°C, byla životaschopnější, než ta, jež se narodila do prostředí 34°C – tedy do teploty obvykle doporučované. Vzhledem k tomu, že tepelná pohoda prasnice je mnohem nižší, je nezbytné zajistit selatům včas vhodný vyhřívaný prostor. Spolu s potřebou napití mleziva to jasně ukazuje, že dohled nad porody může významně přispět ke snížení mortality selat.

Mapová aplikace vyhlášených ohnisek a nálezů moru včelího plodu

Široká veřejnost i chovatelé mají opět možnost využívat aplikaci, která se týká nálezové situace nebezpečné nákazy včel – moru včelího plodu. Státní veterinární správa monitoruje nálezovou situaci a snaží se prostřednictvím interaktivní mapy vyhlášených ohnisek a ochranných pásem informovat veřejnost o tomto stavu. Mapa je umístěna na webových stránkách Státní veterinární správy: <http://eagri.cz/public/web/svs/portal/zdravi-zvirat/vcely/mor-vceliho-plodu/mapy-vyhlasenych-ohnisek-pasem.html>

Mezi její základní vlastnosti patří možnost zobrazovat ohniska a ochranná pásma ke konkrétnímu datu (od r. 2011) a sledovat jejich vznik a zánik. Nově jsou k dispozici konkrétní počty včelstev na stanovišti vnímavých k nákaze a počty včelstev, které byly laboratorně i klinickým vyšetřením potvrzeny jako pozitivní a tudíž v souladu s platnou legislativou utraceny a zlikvidovány. Jakmile dojde ke zrušení ohniska nebo ochranného pásma – vydáním příslušného rozhodnutí – toto ohnisko nebo ochranné pásmo k datu zrušení z mapy zmizí. Další novinkou je možnost, po kliknutí na konkrétní ohnisko nebo ochranné pásmo přímo v mapě nebo v seznamu v pravé části obrazovky, seznámit se s opatřeními, která byla v ohnisku nebo pásmu vyhlášena.

Mapy slouží pouze k orientačním účelům, stěžejním dokumentem zůstávají příslušná mimořádná veterinární opatření konkrétní krajské veterinární správy Státní veterinární správy.

Nikotin v paprice – prevence Parkinsonovy choroby?

Ve studii provedené v USA snižovala konzumace papriky dvakrát týdně riziko onemocnění Parkinsonovou chorobou až o 30 %.

Poznatky o tom, že kuřáci jsou vystaveni výrazně nižšímu riziku onemocnění Parkinsonovou chorobou, existují již od 80. let minulého století. Studie prokázala, že konzumace zeleniny s obsahem nikotinu je asociována stejně jako u kuřáků snížením rizika onemocnění Parkinsonovou chorobou. K „nikotinovým“ druhům zeleniny s těmito protektivními účinky patří zejména paprika a rajčata, které se stejně jako tabák řadí do čeledi lilkovitých (*Solanaceae*).

Tyto výsledky však musí být potvrzeny ještě dalšími studiemi, protože koncentrace nikotinu v zelenině je ve srovnání s cigaretovým kouřem velmi nízká. Kromě toho by mohly vedle nikotinu protektivní účinek vyvolávat i jiné rostlinné substance obsažené v lilkovitých.

Řešení problémů s ambrózií na dosah?

Šíření invazní rostliny ambrózie v Evropě by mohl zabránit 4 mm velký brouk *Ophraella communa*.

Ambrózie peřenolistá patří k nejagresivnějším invazním rostlinným druhům s velkým alergenním potenciálem. V její regulaci by nyní mohlo být dosaženo výrazného pokroku. Vědci z Univerzity Freiburg identifikovali v Tessinu blízko italských hranic brouka živícího se velmi efektivně rostlinami ambrózie. Není však zcela jisté, zda se brouk *Ophraella communa* z čeledi mandelinkovitých specializuje pouze na ambrózii nebo napadá i jiné rostliny. Bylo zjištěno, že brouk se vyskytoval na více než 80 % stanovištích ambrózie a na některých stanovištích tyto rostliny kompletně zlikvidoval.

K zavlečení brouka došlo pravděpodobně přes milánské letiště. V tomto případě šťastně, protože jen díky tomu může být nyní cíleně testován na hostitelskou specifitu. Pokud nebude škodit na jiných rostlinách, mohl by být cíleně používán k ochraně proti alergenní ambrózii.

Kdo zabíjí včely?

Pro používání pesticidů a fungicidů, které jsou nebezpečné pro včely, platí přísné předpisy. A přesto krajské veterinární správy, v součinnosti s Ústředním kontrolním a zkušebním ústavem zemědělským (ÚKZÚZ, dříve Státní rostlinolékařská správa), řeší řadu

případů úhynů včel v souvislosti s podezřením na otravu po aplikaci těchto látek.

Je třeba zemědělce upozorňovat, že chemické přípravky je možné aplikovat pouze v souladu s předpisy a informacemi udávanými výrobci. Například na přípravku proti blýskáčkoví řepkovému stojí: „aplikujte pouze ve fázi zeleného až žlutého poupěte“. Jednoznačně je tedy zakázáno použít na květ. Chovatelé včel pak mají povinnost hlásit podezření na otravu neprodleně po jeho zjištění. Pozdní vyšetření odebraných vzorků uhynulých včel a ošetřeného porostu značně snižuje laboratorní průkaz účinné látky, která je ve většině případů odbourána po 72 hodinách od jejího vstřebání (zejména v porostu).

A nejde jen o včely, ale i o ostatní hmyz, včely samotáčky, čmeláky, pestřenky, motýly aj. Ohrožení včel se věnují i bruselské orgány. Na posledním semináři v Bruselu na dané téma, který se konal 7. dubna, byla prezentována nejen přímá nebezpečí otrav včel létavek, tedy těch, které přijdou přímo do kontaktu s ošetřovaným porostem, ale i ostatních včel v úlech, kam právě létavky přinášejí kontaminovaný pyl, což má negativní vliv na výživu matek, plodu a na odolnost včelstev vůči chorobám a ostatním škůdcům. Může pak docházet k chronickým otravám, které trvají delší dobu a včelař zpravidla ani nezjistí, že ve včelstvu tato otrava probíhá. Důsledkem může být až úhyn včelstva, kdy je chronická otrava jedním ze závažných faktorů, vedle napadení včelstva roztoči a s nimi spojenými virovými onemocněními. Včelstvo totiž vyčerpá všechny možnosti kompenzovat nepříznivé životní podmínky a celý organismus se postupně zhroutí vlivem kumulace všech nepříznivých vlivů.

Problémy bývají především s ošetřováním porostů řepky. Zemědělci mají povinnost vyrozumět včelaře, kteří jsou v dosahu do 5 km, 48 hodin předem. Ale i pak mohou ošetřovat porost až poté, když „už jsou včely doma“, a to nejpozději do 23. hodiny. Včelaři zase mají povinnost oznámit obci vždy do konce února umístění trvalých stanovišť včelstev a nové umístění, včetně kočovných 5 dnů před jejich přemístěním.

Dnešní odrůdy pěstované řepky se bez chemického ošetření prakticky neobejdou, je tedy třeba najít konsenzus, aby ohrožení včelstev bylo minimální. Řešením by bylo pěstovat GMO odrůdy, to však EU nepovoluje. Je tedy nutné pečlivě dodržovat předpisy, které možná rizika mohou zásadně snížit.

Bohužel se však ukazuje, že problémů s otravami včelstev v poslední době zásadně neubývá. Touha po stále vyšších a vyšších výnosech způsobuje velké ohrožení nejen včel, ale i ostatních druhů hmyzu. A že problém není malý, o tom svědčí fakt, že v ČR

je podle údajů ČZU (České zemědělské univerzity) oseto řepkou téměř 400 000 hektarů orné půdy.

Jak může situace vypadat, o tom je možné si učinit představu například po zhlédnutí krátkého filmu „More than honey“, který byl představen na zmíněném semináři v Bruselu. Znamý dokumentarista Markus Imhoof za něj získal řadu ocenění.

Překyselení organismu

Překyselení organismu je jednou z nejnebezpečnějších civilizačních poruch, ke kterým jsme se dopracovali, a to především překotnou změnou životního stylu a nevhodnou stravou. Na překyselení neboli acidózu neexistuje zázračná pilulka. Musíme si pomoci sami tím, že změníme skladbu stravy a že se naučíme správně dýchat.

V našem těle jsou místa s velmi odlišným pH, jehož hodnoty jsou pro dané orgány typické a jejich konstantní hodnoty jsou pro funkci jednotlivých orgánů nezbytné. Například extrémně nízké pH 2,0 mají žaludeční šťávy, krev má pH 7,3–7,5 (hodnoty mimo interval pH 6,8–7,8 jsou neslučitelné se životem). Odchyly pH znamenají poruchy metabolismu, ztrátu propustnosti buněčných membrán a chyby v distribuci roztoků v těle, tedy velmi vážné stavy vedoucí k opravdu těžkým onemocněním.

Souhrn největších prohřešků vzhledem k zakyselení organismu:

- Zdroje bílkovin jsou převážně živočišné (maso), a to včetně mléka, mléčných výrobků, ryb a vajec
- Denně jíme produkty z bílé mouky a cukru
- V jídelníčku máme nedostatek ovoce a zeleniny, většinou zcela chybí bylinky a klíčky
- Jíme nepravidelně, rychle, hltáme a málo kousáme
- Nemáme čas na procházky, sport a pobyt na čerstvém vzduchu
- Občas si dáme alkohol, kouříme nebo jsme v zakouřeném či jinak znečištěném prostoru
- Stravu máme často ve formě polotovarů s vysokým obsahem aditiv, zejména konzervantů, barviv a dochucovadel
- Málo pijeme, vynecháváme bylinné čaje a naopak zařazujeme často syčené a slazené nápoje
- Chybí nám vláknina, celozrnné pekařské výrobky, alternativní plodiny, luštěniny, houby
- Nepoužíváme zelené potraviny

Zdroj: ÚZEI, Agronavigator.cz 🌱

Naše pole – 13. ročník

Celostátní přehlídka polních pokusů odrůd zemědělských plodin a chemické ochrany

10.–11. června 2014, Nabočany u Chrudimi

Organizátoři – ProfiPress – počítají s prezentací podniků služeb pro zemědělskou výrobu a se zemědělskou velkovýrobní i malovýrobní mechanizací včetně poradenské činnosti. Kromě výstavních ploch je pro firmy se zemědělskou technikou připraven program aktivního komentovaného předvádění.

V rámci výstavy Naše pole jsou osety všechny základní zemědělské velko- i maloobjemové plodiny registrovaných odrůd, odrůd ve třetím roce registračních zkoušek a odrůd evropského katalogu vhodných pro pěstování v České republice. <http://nasepole.cz/>

Z programu vybíráme:

- Praktické ukázky a zásady správné orby, odborný seminář s prof. Bauerem
- Historické ukázky – orba koňmi, práce historických sklízecích mlátiček
- Poradenské dny výzkumných ústavů

Objevitel vitamínu C a nositel Nobelovy ceny

Průmyslové výrobě vitamínu C je 80 let

V loňském roce uplynulo sto dvacet let od narození maďarského lékaře, biochemika a profesora lékařské chemie na univerzitě v Szegedu, Dr. Alberta Szent-Györgyiho von Nagrapolt (1893–1986) se zcela pro nás obtížně napsaným a ještě hůře vyslovitelným jménem – „sent-dördi“.

Při výzkumu oxidačně-redukčních pochodů, které probíhají v tkáňích lidského organismu, Szent-Györgyi našel v kůře nadledvinek látku s redukční schopností a zjistil její chemické složení. Potřeboval však větší kvantum této substance, aby mohl provést další pokusy. V roce 1928 vyzkoumal, že jejím bohatým zdrojem jsou citróny, kterých však měl k dispozici málo. Šťastnou náhodou prozkoumal z celé řady dalších přírodních zdrojů také papriky, z nichž pak izoloval derivát sacharidů – kyselinu askorbovou (vitamín C) v krystalické formě v dostatečném množství. Experimenty ukázaly, že nová látka zabraňuje vzniku skorbutu (kurdějí), nebezpečné a obávané choroby, postrachu posádek lodí na dlouhých zámořských cestách. Rovněž snižuje chronickou únavu a náchylnost k infekcím.

Získané poznatky o chemické struktuře vitamínu C vedly v roce 1934 k jeho syntetické přípravě a zahájení průmyslové velkovýroby. Za poznatky týkající se pochodů biologické oxidace a zvláště

za objev vitamínu C obdržel Szent-Györgyi (jako první Maďar vůbec) v roce 1937 Nobelovu cenu za fyziologii a lékařství!

Po druhé světové válce odešel (prozíravě) tento významný vědec do Spojených států a usadil se trvale v Princetonu, kde také ve věku 93 let v roce 1986 zemřel. Není bez zajímavosti, že jako student se krátce vzdělával také v Bratislavě (v roce 1917) na farmakologii, když na lékařské fakultě budapeštské univerzity neuspěl při zkoušce z anatomie. Po zniku první ČSR však všichni maďarští studenti a profesori slovenskou metropoli opustili. Aby však posléze dospěl ke svému přínosu do světové pokladnice vědy, musel ještě na své cestě životem dosáhnout doktorátu medicíny znovu v Budapešti. Poté řadu let studovat fyziologii a biochemii na významných lékařských ústavech evropských a amerických universit (Praha, Berlín, Hamburk, Leiden, Croningen, Cambridge, Rochester), což je pro naši „moderní“ dobu více než inspirativní.

tes ✱

Ministr zemědělství Adolf Hrubý – loutka v rukou okupantů

V době existence Protektorátu Čechy a Morava se ve vedení ministerstva zemědělství (a lesnictví) vystřídal čtyři osobnosti – Ladislav K. Feierabend, Jaroslav Krejčí, Mikuláš hrabě z Bubna-Litic a Adolf Hrubý.

Nejkratší dobu – pouhých devět dnů – strávil v čele rezortu ministr spravedlnosti Krejčí, který byl jeho vedením pověřen po emigraci ministra Feierabenda na konci ledna 1940. Vzhledem k důležitosti tohoto rezortu byl nový ministr – hrabě z Bubna-Litic, jmenován do funkce prakticky okamžitě. Po nástupu Reinharda Heydricha do funkce zastupujícího říšského protektora, došlo v polovině ledna 1942 k reorganizaci protektorátní vlády, jejíž drtivá většina nastoupila cestu aktivní spolupráce s okupačním aparátem. Vedle českého nacionálního socialisty Emanuela Moravce a říšského Němce Waltera Bertsche byl jejím členem i třetí (a zároveň poslední) protektorátní ministr zemědělství Adolf Hrubý. Na rozdíl od jeho předchůdců – Feierabenda a hraběte z Bubna-Litic, kteří aktivně spolupracovali s domácími odbojem, představoval Hrubý poměrně tvrný objekt v rukou okupační správy. Zpočátku se sice snažil bránit zájmy rolníků a českého venkova, jeho manévrovací prostor byl však minimální a Hrubý se čím dál více blížil poloze relativně bezpečného pronacistického oportunisty.

Se jménem Adolfa Hrubého (1893–1951) je úzce spojena i jeho komunistická minulost – v době I. světové války se nechal zajmout a dobrovolně vstoupil do řad Rudé armády. Posléze byl ideologicky vyškolen pro šíření bolševické ideologie. Jako potenciální revolucionář se vrátil do vlasti, avšak zde jeho kroky nesměřovaly do řad levých sociálních demokratů, ale k Republikánské straně zemědělského a malorolnického lidu. V rodné jihočeské vesnici Mláka, kde podědil hospodářství, byl nejprve zvolen do obecního zastupitelstva, později vykonával funkci starosty. Brzy byl zvolen do okresního zastupitelstva a na počátku 30. let minulého století se stal předsedou Župní domoviny domkářů a malorolníků.

V roce 1935 se stal poslancem Národního shromáždění a blízkým spolupracovníkem předsedy Republikánské strany zemědělského a malorolnického lidu Rudolfa Berana. Po Mnichovu jej budoucí ministerský předseda Beran vybral do funkce předsedy správního výboru České zemědělské rady a po německé okupaci jej prezidentu Háchovi – jako dobrého organizátora – doporučil za vedoucího výboru Národního souručenství, jediné české politické strany v nově vzniklém Protektorátu Čechy a Morava. Že se Hrubý v této funkci osvědčil, je nesporné. Do Národního souručenství vstoupilo na 98 % všech českých mužů. Své působení v Národním souručenství ukončil Hrubý v říjnu 1939 a nadále se věnoval práci v České zemědělské radě, kde dohlížel na plnění dodávek v rámci

rostlinné a živočišné produkce a aktivně se podílel především na „bitvě o zrna“, kterou okupační aparát považoval za téměř stejně významnou, jako výrobu ve zbrojních továrnách. V době tzv. prvního stanného práva, které vyhlásil zastupující říšský protektor Heydrich, vedl Hrubý delegaci českých a moravských rolníků ke státnímu prezidentu Háchovi, kde se otevřeně vyjádřil ve smyslu loajální spolupráce s Velkoněmeckou říší: „...Český zemědělský lid se snaží, aby prací, plněním povinností a věností k Říši dokázal opravdovost svého postoje a získal si důvěry Říše.“

V lednu 1942 se Adolf Hrubý stal ministrem zemědělství a lesnictví druhé protektorátní vlády a vzápětí i předsedou Svazu zemědělství a lesnictví pro Čechy a Moravu, jehož členem se povinně stal každý zemědělec s výměrou pozemků nad 0,25 ha. Hrubý evidentně pracoval ke spokojenosti okupační správy, byť se několikrát dostal do sporu s německým státním ministrem pro Čechy a Moravu Karlem H. Frankem. Tzv. Heydrichova správní reforma, která se významně dotkla i pravomocí protektorátní vlády, však nyní činila z jednotlivých ministrů pouhé vykonavatele vůle okupačního aparátu. Na veřejnosti se Hrubý proto prezentoval jako agilní a loajální zastánce říšské myšlenky a podporovatel zvyšování výkonnosti zemědělské výroby. Znamé jsou jeho agitační plakáty určené českým rolníkům, kde mj. zdůrazňoval: „*Nezanebávejte ani v nejmenším svou službu půdě, která nám všem dává chléb a posiluje Říši v boji za lepší život v Evropě.*“ V rámci objektivit je však třeba konstatovat, že se Hrubý angažoval při intervencích za zatčené.

V lednu 1945 si při reorganizaci protektorátní vlády Hrubý podržel své křeslo. Ihned po pádu protektorátu byl však zatčen; pro podezření z kolaborace mu hrozil trest smrti. Národní soud jej odsoudil na doživotí. Zemřel ve vězení.

PhDr. Jan B. Uhlíř, Ph.D., ÚZEI Praha ✱

Jan Hoch

V tomto roce si připomínáme 170 let od narození významné osobnosti

„Ráčiž si každý připomenout slova proslulého učence Liebiga, který praví, že škola není pecí, do které se mladík jako pecen chleba vmísí, by z ní co vypečený hospodář vyšel. Rolnická škola není a nemá byti nic jiného, než přípravou pro budoucí praktickou školu mladého hospodáře, ona mu má poskytnout toliko základy ku stavení, které si jeho budoucí věk sám kámen po kamínku vystavěti má. Její úlohou bude jen poučit, které kameny a jakou maltu k tomuto stavení upotřebit a jak je spolu spojití má, by se toto stalo pevným a odolalo vlivům zevnějším. Úkol rolnické školy nebude, jak si mnozí myslí, vzbudit u žáka opovržení ke stavbě, kterou rodiče a pradědové jeho s přemýšlením a namáháním vystavěli, ona mu chce toliko podat návod, jak by jednotlivé zastaralé díly tohoto stavení vylepšit, některé kameny otesat a když otesání nic nepomůže, je odstranit měl, by vystavěl si budovu novému věku přiměřenou...“

K. Všečeka, 1867

Tato slova, mimo mnoha jiných, zazněla 21. října 1867 na zámku hraběte Haugwitz v Osové u Velkého Meziříčí u příležitosti slavnostního zahájení působnosti rolnické školy. Pronesl je první ředitel školy Karel Všečeka, před tím hospodářský úředník na místním velkostatku. Po roce byla přeložena do Velkého Meziříčí a právě tady se její osud spojil s osudem Jana Hocha.

Pocházel z Hané. Narodil se roku 1844 v Hrubčicích u Prostějova. Vystudoval (1864–1866) v té době slavnou a vyhledávanou hospodářskou akademii v Uherských Starých Hradech (založená v r. 1818, podmínkou přijetí mimo maturity byla jednoletá hospodářská praxe). Po absolutoriu dva roky působil jako hospodářský úředník, načež se natrvalo upsal poslání zemědělského učitele.

Od roku 1868 pět let působil ve Velkém Meziříčí jako druhý odborný učitel. Po pěti letech (1873) se stal ředitelem školy, a to až do roku 1909, kdy odešel na víc než zasloužený odpočinek. Po deseti letech, v roce 1919, se jeho životní dráha uzavřela definitivně.

Cesta k první zemědělské škole na Vysočině

Rolnická škola ve Velkém Meziříčí byla třetí zemědělskou školou na Moravě – po přerovské, otevřená v roce 1865 a ivančické, otevřená o rok později. Třetí česká zemědělská škola na Moravě vzniká v chudém, zemědělsky tehdy zaostalém koutu Vysočiny. (Kromě těchto škol vznikly na Moravě souběžně obdobné školy s německým jazykem vyučovacím: 1866 v Novém Jičíně, 1867 v Šumperku.)

Proč Velké Meziříčí předběhlo jiné oblasti s podmínkami nesrovnatelně příznivějšími, se dovídáme ze zasvěceného příspěvku ředitelky velkomeziříčského muzea Marie Benešové v almanachu ke 100 letům založení školy (1967).

Ústřední roli ve Velkém Meziříčí, a to zdaleka ne jen při zakládání této školy, hrál po desítky let místní lékař MUDr. František Skřivan (1807–1895). Přišel sem v roce 1834, ve svých 27 letech.

Pocházel z Krucembursku u Žďáru nad Sázavou. Vystudoval v Praze filosofii, pak přešel na lékařskou fakultu do Vídně a z ní do severoitalské Padovy, kde byl promován. Přišel do města, kde „radnice byla ještě stále německá, městské hospodářství bylo ve psí, škola na nejnižším stupni. Společenský život se odbyval v kasinu U černého orla (dnešní hotel Horácko), po české knize, novinách, divadle nebylo stopy“. Jinak na tom nebylo ani zemědělství. Pole byla obdělávána primitivně, vesnice se topila v bídě a nouzi. Řešení se hledalo ve vystěhovalectví.

Dr. Skřivan záhy nabyt přesvědčení, že tudy cesta nevede. Poučen o vývojových tendencích v zemědělství, rozhodl se k činu – stejně odvážnému jako záslužnému. Zakoupil zanedbané louky a pole a začal budovat podle svých představ vzorné hospodářství. Upravil vodní poměry na loukách, nebyvalou pozornost soustředil i na ornou půdu, nechal posbírat kamení, maximální péči věnoval předseťové přípravě i hnojení. Zasel nejen tradiční žito a oves, ale také pšenici a ječmen, dokonce zřídil i chmelnici. Výsledek se dostavil. Sklidil proti ostatním trojnásobek. Stal se předmětem obdivu, ale i příkladem! Příkladem i pro několik rodin, které se zchudlé a rozčarované vracely z jejich nepodařené pouti za štěstím.

Čin Dr. Skřivana inspiroval mimo jiné i k touze založit školu, která by učila novému způsobu hospodaření. To si vzal za své hospodářský spolek. Ustavující schůze spolku proběhla 2. dubna 1867 a konkrétní kroky k založení školy mohly začít. Jako vzor posloužila škola v Přerově. Názorný příklad, jak užitečný záměr dokázal leckde spojit významné osobnosti – bez ohledu na jejich profesní orientaci!

Rodilý Hanák tu našel trvalé zalíbení

Jan Hoch, ač pocházel z prostředí podstatně odlišného, se poměrně rychle a zdárně přizpůsobil. Velké Meziříčí se stalo jediným jeho působištěm. Začínal v druhém roce trvání školy jako pedagogický začátečník.

Jeho představený, ředitel školy Karel Všečka, absolvent hospodářské akademie v Starých Hradech v Uhrách, hospodářský úředník knížete Lobkowitz v Meziříčí, platil sice za výborného odborníka v oblasti pěstování semen (byl údajně prvním, kdo dostal od rakouského ministerstva orby stipendium k cestě po Německu, aby vybral nejlepší odrůdy obilných semen), byl rovněž bez jakýchkoliv pedagogických zkušeností. Mimochodem: jeho sestra Františka psala pohádky a povídky, které se zásluhou Dr. Skřivana dostaly do rukou K. J. Erbena a ten je doporučil nakladateli Dr. Grégrovi v Praze. Celkem vyšlo 7 svazků. Později psala povídky pod pseudonymem Stránecká – byla to první česky píšící spisovatelka Moravy. Byla proto označována za „moravskou Boženou Němcovou“.

Začátky zemědělského školství byly nadmíru složité. Možnosti odborného vzdělání, byť mimo vlast, určité byly, v oblasti pedagogiky byla generace prvních učitelů ve všem odkázána výlučně jen na sebe. Nebylo „učebních knih“, nebylo učebních pomůcek, nebylo nic. Po čase, kdy škol přibývalo, naskytly se příležitosti k určité výměně zkušeností, popřípadě k absolvování „praxe“ u starších, zkušenějších. Na organizované pedagogické vzdělání odborných učitelů bylo třeba čekat ještě hodně dlouho.

O to větší respekt si zaslouží tyto průkopnické generace zemědělských pedagogů. Jan Hoch se mezi ně zařadil na přední místo. (Ředitel Všečka se v roce 1873 svého úřadu vzdal a 25. listopadu 1876 zemřel). Po pěti letech v roli učitele se ujal řízení školy. V této funkci setrval do svých 65 let. **Celkem tedy na škole ve Velkém Meziříčí sloužil 41 let, z toho 36 let v čele školy! Ne příliš častý rekord!**

Školu převzal v nedobrému stavu. Především musel řešit její trvalé umístění. Ve Velkém Meziříčí našla první přístřeší v místnostech hlavní školy s dobrou výukou: od 10 do 12 a od 16 do 18 hod. (jinak byly třídy obsazeny). To řešení bylo samozřejmě velmi problematické, proto hospodářská jednota najala nové prostory. Než ovšem došlo ke stavbě vlastní budovy, škola se stěhovala ještě několikrát. Souběžně s tím bylo třeba zajistit návštěvnost školy. To znamenalo navázat co nejčilejší kontakty se širokou zemědělskou veřejností, permanentně v rámci mimoškolní činnosti ji přesvědčovat o významu odborného vzdělávání. Ve škole čekaly na řešení každodenní problémy, jako zajišťování výuky (škola měla dva, později tři kmenové učitele, ostatní – čtyři až pět – byli externisté), učebních pomůcek, poučných vycházek, cvičného pole, pokusného pole atd. atd.

Značné a dlouholeté úsilí si vyžádalo budování školního statku (v době jeho odchodu dosahoval výměry kolem 26 ha). To nejnultnější bylo zřízeno už v letech 1879–1880, na to navazovalo další

budování (kolna pro stroje, sušárna, dílny, čisticí stanice...). Škola byla založena a dlouho také udržována místní hospodářským spolkem, učitelé podléhali jeho výboru. Teprve r. 1885 byli převzati do zemské správy jako řádní učitelé. „Pozemštění“ se škola dočkala až v srpnu roku 1899, přiznání práva veřejného vyučovacího ústavu v roce 1902 atd.

Organizátor zemědělského hnutí na západní Moravě

Ačkoliv práce ve škole a pro školu byla náročná, ředitel Hoch obsáhl daleko víc. Se zvláštním zaujetím se věnoval chovu skotu. Důkazem mimo jiné je, že byl přizván (na popud ministerstva orby) k průzkumu skotu na Moravě. Procestoval s dalšími celou Moravu a na základě podrobného šetření byla tak stanovena plemenná příslušnost skotu každého kraje. Obsáhlé dílo tvořilo podklad pro další práce směřující k zvelebení chovu skotu.

Ačkoliv chov skotu ho hodně zaměstnával, nemohl a také v zájmu hlavně mimoškolní činnosti nechtěl pomíjet ostatní oblasti zemědělství. Základem byla, jako u většiny učitelů, přednášková činnost. Statistika uvádí na jeho přednáškách průměrnou účast 80–100 posluchačů. (Pouze v jednom případě se jich dostavilo 25, „protože v okolí bylo posvícení“ – a posvícení, jak známo, na vesnici dostávalo tehdy přednost před vším!) „Přednášky sledovány s náležitou pozorností, o čem svědčila celá řada dotazů a podání bližšího vysvětlení. Výsledek jeví se v předsevzetí, hledět si více luk, pěstovat vydatněji pícniny na polích a pečovat o chov dobytka. Hlavně pak lze očekávat, že majitelé odstředivek nahlédli, že upotřebení těchto není začátkem a koncem výnosného mlékaření, nýbrž pouze jedním prostředkem k tomu, a že třeba tu ještě mnoho jiných závazných okolností pilně šetřit“, uvádí ve své zprávě o mimoškolní činnosti za rok 1907.

Ředitel Hoch všestranně ovlivňoval dění ve svém regionu i prostřednictvím nejrůznějších organizací. Dlouhá léta byl například předsedou místní hospodářské jednoty, předsedou obvodní komise pro chov dobytka ve Velkém Meziříčí, předsedou Družstva pro chov dobytka, členem komise pro licitování hřebců, předsedou místního zalesňovacího a okrašlovacího spolku, předsedou výboru nákupního i prodejního družstva, delegátem českého odboru zemědělské rady, předsedou Jednoty přátel školní mládeže, členem obecního zastupitelstva a členem ředitelstva městské spořitelny, členem odhadní komise pro osobní daň z příjmů, soudním znalcem v hospodářských záležitostech, zpravodajem c. k. ministerstva orby o stavu osení a sklizně, c. k. stanice pro ochranu rostlin, c. k. ústředního ústavu pro meteorologii... Souhrnně: ředitel Jan Hoch se na dlouhá léta stal respektovaným organizátorem zemědělského života na západní Moravě.

Ing. Josef Rozman, CSc., Moravská Třebová ☀

Redakční rada

Mgr. Tatiana **Belová**, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava

PaedDr. Mária **Benedikovičová**, Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

Mgr. Otakar **Březina**, Česká zemědělská akademie v Humpolci

Ing. Ludmila **Gočálová**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Petr **Hienl**, Ústav zemědělské ekonomiky a informací Praha

PhDr. Aleš **Hradečný**, Praha

Ing. Zorka **Husová**, Národní ústav pro vzdělávání Praha

Ing. Marcela **Chreneková**, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

Ing. Ľudmila **Kováčiková**, Nitra

Ing. Emil **Kříž**, Ph.D., Institut vzdělávání a poradenství ČZU Praha

doc. PhDr. Dana **Linhartová**, CSc., Institut celoživotního vzdělávání MZLU Brno

Ing. Miroslav **Maxon**, Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora Bratislava

Ing. Mária **Múdra**, Stredná odborná škola Rakovice

PaedDr. Anna **Sandanusová**, Univerzita Konštantína Filozofa v Nitre

Ing. Václav **Stránský**, Ministerstvo zemědělství ČR

Ing. Vladimír **Vnuk**, Agentúra pre rozvoj vidieka Nitra